SULAT NI AA ROMA
min si Paul

Roma itu ōn daira mehe iya asal ma lahat Itali min waktu awwal jaman, daira bayi pabōtangan Sultan Mahatinggi. Heka isab kalahat-lahatan saddi ma kalibut sallang Meditera iya bayi iyagaw uk bangsa Roma, iyōnan isab lahat Roma sabab ma diyōm pagbayaan sultan ian. Manjari in aa kamemon pabōtang ma diyōm pagbayaan sultan Roma, sasuku niya' katarrangan na, iyōnan bangsa Roma. Iya pabōtang ma daira Roma ian iya na aa purul bangsa Roma maka baanan aa liyu. Pag bayi si Isa pabing pariyata' ni sulga', pisampay lapal hap pasal si Isa may'an ni lahat Roma bo' niya' isab may'an manga aa magpangandōl ma si Isa.

Jari itu baya' si Paul pay'an nibaw sigam mean si Isa taggōl na bayi pagbanu-banu suga' 'nsa' bayi makalanjal sabab heka kabimbangan na. Hangkan na iya mabo sulat itu ni Roma mahati ma sigam suku' si Isa may'an in iya magbamba patibaw ni sigam bo' iyampa palanjal ni lahat Kastila' magpatau ma manga aa Kastila' sin lapal hap pasal si Isa Almasi.

Ma sulat itu pihati tōōd uk si Paul bang salaingga manga manusiya' magkahap maka Tuhan hati na ma sabab pangandōl sigam, 'nsa' ma sabab hulas-sangsa' sigam maghinang ni iya.

Lapal sulat si Paul

1 Sulat itu min aku, si Paul, pisampay ni kaam
ma daira Roma. Aku itu dakayo' siyohoan si Isa
Almasi. Bayi aku tapene' uk Tuhan, kawakilan
uk na magnasihat lapal na hap.
2 Lapal hap itu bayi panganjanji' Tuhan ma
awwal masa. Bayi pilatun uk na ma manga nabi,
bo' siyulat uk sigam ma diyōm kitab.
3 Anak Tuhan iya pigbissala ma lapal hap itu,
hati na si Isa Almasi Panghu' tabi. Manusiya' iya,
tubu' min si Sultan Daud.
4 Sutsi asal kajarihan na, sali' du maka ka-
jarihan Tuhan, maka pasti' in iya bannal Anak
Tuhan sabab iya bayi mandaan kawasa Tuhan
sabab iya bayi pikallum pabing min kamatay na.
5 Ma sabab si Isa Almasi isab iya hangkan aku
kabuwanan kapatut uk Tuhan, sampay kawak-
ilan magnasihat bo' supaya niya' tabo ku min
bangsa kamemon magsabannal maka me' ma si
Isa Almasi.
6 Sibu' du isab iya na kaam maglahat ma daira
Roma iyu, linganan du isab kaam uk Tuhan bo'
kaam tasuku' uk si Isa Almasi.

7 Manjari mabo aku sulat itu ni kaam
kamemon maiyu ma Roma, aa kilasahan uk
Tuhan sampay bayi kaam linganan uk na bo'
kaam taitung aa na. Mura-murahan, bang peen
kaam biyuwanan tatabangan maka kasannan-
gan mariyōm pangatayan uk 'Mma' tabi Tuhan
maka uk si Isa Almasi Panghu' tabi.

Magsukul si Paul ni Tuhan ma sabab manga aa Roma

8 Tagnaan ku na bissala ku ma kaam kaisa,
magsukul aku ni Tuhan sabab min si Isa, mag-
sukul aku ma pasalan bi kamemon sabab tanyag
na pangandōl bi sampay ma kalohahan dunya.
9 Maghinang aku ni Tuhan min diyōm atay
ku kalna' magnasihat lapal hap pasal Anak na.
Saksi' tabi Tuhan, in kaam intōm du uk ku
10 waktu kapanambahayang ku. Amu'-amu' ku
ni Tuhan isab bang me' ma kahandak na bang
peen aku pihawulaya paiyu patibaw ni kaam ma
waktu itu.
11 Landu' tōōd aku baya' mag'nda' maka
kaam bo' supaya kaam tapanduan ku iya bayi
pamandu' uk Nyawa Tuhan ma aku supaya
ngahōgōt iman bi tudju ni Tuhan.
12 Hati na, bang aku kamaiyu na ma kaam
makapagtabang na kitabi sali'-sali' sabab niya'
na pagpangandōl tabi sibu'-sibu'.
13 Manga dawuranakan ku, kabayaan ku subay
kaam 'nsa' awam ma pasalan ku. Min heka na
aku bayi maggara' nibaw ni kaam, suga' niya'
na peen makabimbang, iya poon sabab aku 'nsa'
bayi kalanjal. Iya maksud ku paiyu, subay niya'
kasongan ku min pagnasihat ku, hati na aa tabo
ku magkahagad ma si Isa sali' bayi tabo ku min
bangsa kasehean, iya 'nsa' isab Yahudi.
14 Sabab niya' hinang bayi kiyawajib ma aku,
iya poon sabab aku subay magnasihat lapal hap
pasal si Isa Almasi ma aa kamemon minsan
bangsa ayi, manga bangsa langkaw, iya pig-
bahasa bangsa Girik, maka bangsa deyo', aa
taga pangadji' maka aa 'nsa' bayi makalabay
pangadji'.

15 Hangkan na aku baya' tōōd magnasihat lapal
hap itu sampay ma kaam maglahat maiyu ma
Roma.
16 Bidda' aku 'nsa' iya' magnasihat lapal hap
itu sabab niya' barakat na min Tuhan pamuwas
aa kamemon min hukuman dusa, bangsa Yahudi
bo' iyampa bangsa kasehean, basta sasuku
magkahagad ma lapal itu.
17 Sabab lapal hap itu mahatihan kitabi
bang salaingga pamabōntōl Tuhan ma kitabi
manusiya'. Subay kitabi mangandōl sadja, min
tagnaan na sampay ni katapusan na. Sali' bayi
tasulat ma diyōm kitab, iya uk na:
“Sayi-sayi mangandōl tudju ni Tuhan, tabista iya
uk na aa bōntōl, bo' 'llum du iya saumul-
umul.”

Bangsa manusiya' taga dusa kamemon

18 Tanda' ta mulka' Tuhan pimanda' min diyōm
sulga', pitakka ni kahinangan manusiya' pagka
sigam maghinang kalaatan kaginis-ginisan, 'nsa'
minsan mag-addat ma Tuhan. Pagka salaihi'
kalaatan sigam katambunan sabannal panghati
sigam pasal Tuhan bo' 'nsa' kitauhan.
19 Patut sigam pigmulkaan uk Tuhan sabab
tanda' du bang ayi kajarihan Tuhan, iya maka-
jari tiyau uk manusiya'. Baran Tuhan iya
bayi mahatihan sigam, tiyuud uk sigam 'nsa'
ngahagad.
20 Sataggōl min waktu bayi pipanjari dunya
itu uk Tuhan tasayu na asal in kajarihan na uk
manusiya', minsan iya 'nsa' tanda'. Pasti' in iya
taga kawasa tattap ni kasaumulan. Pasti' isab
in iya Tuhan. Iya hangkan Tuhan katauhan uk

manusiya' siyabab min ayi-ayi na pipanjari uk
na. Manjari 'nsa' niya' aa makaraawa in iya
awam pasal Tuhan.
21 Katauhan sigam pasal pagTuhan, in iya
patut pagtuhanan, suga' 'nsa' sigam baya' ngama-
haltabat ma iya, manga ngōn Tuhan ma iya.
'Nsa' sigam minsan magsukul ma iya. Iya pikil
na peen uk sigam pikilan 'nsa' niya' kagunahan
na. Tahinang sigam sali' dupang-dupang, lindōm
diyōm akkal sigam.
22 Maglaku-laku sigam in sigam taga panghati
parahal magkarupangan sadja.
23 Arapun sigam subay mudji Tuhan iya tattap
'llum, suga' iya piyudji uk sigam manga tau-
tau pighinang dagbōs manusiya', bo' manusiya'
itu magkamatay sadja. Damikkiyan piyudji isab
uk sigam iya na manga tau-tau dagbōs hayōp,
dagbōs manuk-manuk, dagbōs ayi-ayi maglele-
han ma kuwit tana'.
24 Hangkan na manusiya' itu pisaran uk Tuhan
magdul-baya' ma kasabulan ayi-ayi kinapsuhan
uk sigam. Maghinang na peen sigam haram
maka sehe' sigam.
25 Siyulak uk sigam bissala bannal pasal
Tuhan, bo' pene' uk sigam bissala puting. Iya
siyumba uk sigam manga ayi-ayi bayi pipanjari
uk Tuhan, suga' Tuhan iya 'nsa' siyanglitan uk
sigam, bo' iya bayi magpapanjari kamemon,
hangkan patut iya piyudji sampay ni kasaumu-
lan. Amin.
26 Pagka salaihi' kahinangan manusiya', pis-
aran na sigam uk Tuhan diyulan na in napsu
sigam laat iya makaiya'-iya'. Danda iya ngalabba

min addat sigam karandahan bo' magkabaya'
pagkahi danda maghinang laat, iya 'nsa' manjari
hinang.
27 Damikkiyan du isab manga lalla, 'nsa' na
baya' ma handa sigam suga' magkabaya' maka
pagkahi lalla. Maghinang sigam kasabulan lalla
pagkahi lalla, hangkan sigam pilabay min laat
pipagtōngōd maka bayi kalaatan tahinang uk
sigam.
28 Na, pagka bangsa manusiya' itu 'nsa' baya'
ngannal panghati bannal pasal Tuhan, hangkan
na sigam pisaran uk na magpikil karupangan,
bo' hinang uk sigam iya 'nsa' manjari hinang.
29 Panno' na in panghati sigam uk kalaatan
maka kaginisan dusa, hawa napsu maka ka-
jahallisan. Duwal laat ma diyōm pangatayan
sigam, sali' manga ngibōg, mono' pagkahi sigam
manusiya', ngalugat, ngulli', nganjahulaka', mag-
tumbi,
30 ngalimut isab ma kasehean sigam. Bansi
manga aa salaihi' ma Tuhan. Jangki sigam ma
pagkahi sigam, langkaw tōōd atay sigam maka
magtakabbul na peen. Iya sadja pikil uk sigam
bang salaingga kasongan hinang sigam laat hi'.
'Nsa' sigam baya' me' ma pamiat 'nggo'-mma',
31 laat sadja pamikil sigam, maka panganjanji'
sigam 'nsa' niya' kapusan na. 'Nsa' sigam lasa
atawa maase' ma pagkahi sigam, 'nsa' isab baya'
magkahap bang niya' bayi pagsaggaan.
32 Manga manusiya' itu tau asal bang ayi iya
siyulat ma sara' Tuhan ma pasal aa maghinang
manga dusa itu, hati na subay piyatay. Suga'
minsan sigam makahati salaihi', masi na peen

sigam maghinang kalaatan, maka kiyōgan sigam
bang niya' kasehean makasali' ni sigam.

2

Hukuman Tuhan ma manusiya' kamemon

1 Kaam iyu, kalu kaam naway ma kasehean
bi maghinang manga ian. Uk bi in sigam
subay pibōtangan hukuman. Suga' iya du kaam
'nsa' makaraawa bang hiyukum, minsan sayi
kaam, sabab sali' du hinang bi maka hinang aa
kasehean, iya asal panawayan bi. Bang kaam
naway ma kasehean bi, sali' du kaam magsaway
baran bi.
2 Katauhan ta asal, bōntōl du Tuhan
magbōtang hukuman ma sasuku maghinang
ginisan kalaatan bayi ba'-ba' ku ian.
3 Kumpas bi baha' in kaam makapuwas du min
hukuman Tuhan, bang masi na peen hinang bi
manga hinang laat iya panawayan sehe' bi?
4 Bang salaihi' pamikil bi 'nsa' hiyalgaan uk bi
kahapan maka kaase' Tuhan ma kaam, in kaam
'nsa' du isab biyōtangan hukuman saruun-duun
iyu. Suga' 'nsa' du isab tasayu bi bang angay
kaam pinanaman kahapan na. Kabayaan uk
na tōōd in kaam subay mindahan atay, sampay
ngalabba min dusa bi.
5 Suga' tuwas kaam, 'nsa' kaam baya' minda
min dusa bi. Hangkan na pasong kabinsanaan
ma kaam bang taabut waktu pinda' uk Tuhan
mulka' na maka hukuman na bōntōl.
6 Sabab in manusiya' kamemon tiyungbasan
du uk Tuhan kaniya-kaniya, pipagtōngōd maka
ayi-ayi bayi hinang sigam ma dunya.

7 Niya' manusiya' kasehean magtuyu' maghi-
nang hap sabab sanglit maka hulmat min Tuhan
iya tiyuyu' uk sigam, maka kallum 'nsa' niya'
katapusan na. Iya pamuwan Tuhan ma aa
salaihi' tattap kasaumulan in kallum na.
8 Niya' isab aa kasehean makapikil di sigam
sadja. Siyulak uk sigam lapal kasabannalan
maka me' na sadja ma kalaatan. Manga aa ian
pitawwaan tōōd mulka' uk Tuhan.
9 Sasuku biyaksa maghinang laat kananam
sigam du katiksaan maka kabinsanaan, bangsa
Yahudi, bo' iyampa bangsa kasehean.
10 Suga' sasuku maghinang hap, siyanglitan
sigam uk Tuhan, biyuwanan kahulmatan maka
kasannangan diyōm pangatayan, bangsa Yahudi
bo' iyampa isab bangsa kasehean,
11 sabab Tuhan 'nsa' magpabidda' ma
manusiya'. Sali'-sali' sigam ma panganda' na
minsan ayi bangsa.
12 Manga bangsa kasehean, iya 'nsa' bayi
tawwaan sara' si Musa, bang sigam magdusa
tiksa' du sigam min Tuhan ma diyōm nalka',
minsan 'nsa' sara' hi' iya muwan hukuman ma
sigam. Maka bangsa Yahudi isab, sigam taga
sara' min si Musa, bang sigam magdusa tawwaan
du sigam hukuman ma sali' langnganan sara' hi'.
13 Sabab 'nsa' min pange ta ma sara' si Musa iya
hangkan kita bōntōl ma panganda' Tuhan, suga'
min pangahagad ta ma panohoan na.
14 Iya bangsa kasehean ian, 'nsa' sigam bayi
tawwaan sara' si Musa, suga' bang tahinang
sigam panohoan na ma umay-umay na, iya
sabab na, asal niya' pangatau sigam marimay

atay sigam bang ayi hinang hap. Minsan 'nsa'
niya' mahati, sigam du mo ma di sigam sara'
Tuhan.
15 Niya' isab tanda' saksi', iya hangkan
katauhan ta niya' sara' patattap ma diyōm itikad
sigam. Kaisa, min pangatayan sigam, karuwa
na, min pamikil sigam, sabab niya' ma diyōm
pamikil sigam muwan kasilangan pasal manga
hinang sigam hap maka laat.
16 Manjari bang taabut 'llaw damuwi, bo' si
Isa Almasi siyoho' uk Tuhan ngahukum ma
manusiya', biyanding uk na ayi-ayi bayi tiya-
pukan uk sigam ma diyōm pamikil, bo' minnihi'
sigam hiyukum. Salaihi' du isab ma lapal hap
pignasihat uk ku itu.

Bangsa Yahudi maka pamōgbōg sara'

17 Na painay kaam iyu? Uk bi in kaam iyōnan
bangsa Yahudi, maka sara' min si Musa iya
pasandigan bi bo' kaam tiyayima' uk Tuhan,
Tuhan isab iya pigmalangkawan uk bi ni kase-
hean bi.
18 Katauhan bi bang ayi pangahandak ma
kaam uk Tuhan subay hinang bi. Makasilang
kaam kono' bang ayi iya hap subay hinang, ma
sabab sara' si Musa iya pangadjian bi.
19 Pangannal bi in kaam tiyōp matuntul ma aa
buta (hati na, ma aa 'nsa' niya' pangadji' na).
Uk bi in kaam sali' sawa pamasawa akkal aa
kasehean, iya ma diyōm kalindōman.
20 Kaba' bi in kaam jukup ma akkal maka ma
panghati sabab iyu sara' ma kaam, hangkan uk
bi in kaam tau magpandu' ma aa 'nsa' tau me'

ma panohoan Tuhan, mandu' isab ma aa bahu me'.
21 Pagka kaam tau mandu' ma kasehean, angay
'nsa' panduan bi baran bi? Bandaan bi aa
kasehean subay 'nsa' nangkaw, bo' kaam iya labi
panangkaw!
22 Pamandu' bi subay 'nsa' magjina bo' kaam
iya labi magjijina. Lupa kono' ma panganda'
bi bang aa numba tau-tau, bo' peen kaam iya
ngagaw ayi-ayi halgaan min pagsumbahan tau-
tau ian!
23 Iya pigmalangkaw uk bi in kaam bayi
kabuwanan sara' Tuhan, suga' kaam iya muwan
kaiyaan ma Tuhan pagka 'nsa' hagad bi
panohoan na.
24 Sali' bayi tasulat ma diyōm kitab, iya uk na,
“Kaam manga Yahudi iya poon sabab in danan
Hangkan Tuhan pihallingan pangkal uk bangsa
kasehean.”
25 In kitabi Yahudi siyoho' pig-islam ma tanda'
saksi' in kitabi aa suku' Tuhan du. Hangkan
niya' du kagunahan pag-islam bang peen be' bi
panohoan sara' hi', suga' bang sara' 'nsa' be' bi
'nsa' niya' guna na in pag-islam bi. Hap le' kaam
'nsa' bayi islam.
26 Bang takdil ni aa 'nsa' Yahudi, aa 'nsa' bayi
pig-islam 'mbila sigam me' ma panohoan sara',
bista du sigam uk Tuhan suku' na sali' du maka
aa bayi pig-islam.
27 Manjari kaam manga Yahudi biya'-ba' dusa-
han uk bangsa kasehean ian, minsan niya' ma
kaam panohoan sara' bayi siyulat ma kaam.
Iya hangkan kaam dusahan sabab kaam iya

ngalanggal sara' minsan kaam bayi pig-islam, bo'
sigam iya mōgbōg minsan sigam 'nsa' bayi pig-
islam.
28 Sayi sigam taōnan Yahudi sabannal? 'Nsa'
na aa taga tanda' ma baran na sadja sabab bayi
na iya taislam.
29 Iya tawwa' iyōnan Yahudi tōōd iya na aa
bayi biyahuhan ma diyōm pangatayan na uk
Nyawa Tuhan, 'nsa' sawukat min pamōgbōg na
ma sara'. Aa ian 'nsa' siyanglitan uk pagkahi
na manusiya' bang salaihi' kapagka-Yahudi na,
suga' siyanglitan iya uk Tuhan.

3

1 Kalu niya' nganjawab ma bissala ku hi', uk
na, “A, bang salaihi', 'nsa' niya' kasongan kami
bangsa Yahudi labi le' min bangsa kasehean.
Maka addat kami pig-islam 'nsa' niya' kapusan
na.”
2 Suga' salaitu iya panambung ku ma iya:
mehe du kasongan bangsa Yahudi, ma kaginis-
ginisan. Luba'-luba' na, bayi pingandōl uk Tuhan
in palman na ma sigam.
3 Suga' niya' du nganjawab, uk na, “Bang
sawupama niya' Yahudi kasehean palabba min
pamōgbōg sigam, 'nsa' na sigam tiyōp pan-
gandōlan. Tawwa' baha' bang uk ta in
Tuhan 'nsa' kapangandōlan, ma sawukat niya'
manusiya' 'nsa' tiyōp pangandōlan?”
4 Iya na itu panambung ku ma aa ian: 'nsa'
tawwa' bissala nu iyu, uk ku. Tantu, Tuhan 'nsa'
salaihi'. Minsan bangsa manusiya' itu magputing

kamemon, Tuhan 'nsa'. Bannal sadja iya, sali'
bayi tasulat ma diyōm kitab, iya uk na,
“Mattan du kaadilan nu min ayi-ayi bissala nu,
Ngandaōg sadja kau bang ma diyōm paghuku-
man.”
5 Nganjawab le', uk na, “Sā' baha' hinang
Tuhan?” uk na ma sali' pagbissala manusiya'
kasehean, “Angay subay pigmulkaan dusa tabi
sabab min dusa ta tanda' uk manusiya' salaingga
tā bidda' kaadilan Tuhan maka aa bo' pamehe ōn
Tuhan?”
6 Suga' salaitu panambung ku ma bissala hi':
'nsa' tawwa' salaihi'. Bōntōl du Tuhan bang
magmulka', hangkan patut iya mōtang hukuman
ma bangsa manusiya'.
7 Niya' du nganjawab, uk na, “Bang aku
sawupama magputing, bo' in ihi' kasakupan uk
manusiya' in Tuhan bannal tōōd hangkan subay
piehe, angay aku subay biyōtangan hukuman
dusa?
8 Hangkan ko', bang ma bistahan ku,” uk
manga nganjawab hi', “hap du bang kita
magdusa, sabab minnihi' niya' kamahaldikaan
Tuhan.”
'Nsa' tawwa' jawab hi', suga' niya' manga
aa bayi nōna' aku in aku kono' bayi mitna-
han aa subay maheka dusa bo' supaya mehe
kamahaldikaan Tuhan. Suga' putingan panōna'
hi'. Manga aa ian tōp na pitawwaan hukuman
Tuhan.

Dusahan manusiya' kamemon

9 Na, in kita bangsa Yahudi, hap kahalan tabi
baha' min bangsa kasehean? 'Nsa' du. Bayi na

kaam tapahati ku in bangsa kamemon, aa Yahudi
maka aa bangsa saddi, sali'-sali' kapag-agihan uk
paldusahan sigam
10 sali' bayi tasulat ma diyōm kitab, iya uk na,
“'Nsa' niya' manusiya' bōntōl pangatayan na ma
panganda' Tuhan.
11 'Nsa' niya' panghati sigam pasal Tuhan,
'Nsa' niya' tuyu' ngisbat iya.
12 Pataikut aa kamemon min kabōntōlan na.
'Nsa' niya' kagunahan sigam.
'Nsa' niya' minsan dakayo' maghinang hap.
13 Bo' sigam sali' dalil kubul 'nsa' bayi katam-
bunan,
Hal paluwasan bissala pangakkal.
Makamula isab halling manga aa hi', sali' sapan-
tun so ngeket.
14 Nukna' na peen sigam, sabab landu' bansi.
15 'Nsa' na sigam tiyāwan mono'
16 Kabiyaksahan sigam magpakaat, magpa-
sukkal.
17 'Nsa' sigam tau magpahap atawa mapagsulut.
18 'Nsa' niya' tāw sigam tudju ni Tuhan.”
19 Katauhan ta na, ayi-ayi panohoan ma diyōm
sara' ian bayi panohoan manga aa ma deyoan
sara', supaya 'nsa' niya' karaawa in iya 'nsa'
niya' dusa na. Manjari tabo manusiya' kamemon
biyōtangan hukuman uk Tuhan.
20 Sabab 'nsa' tōōd niya' manusiya' tabista
bōntōl uk Tuhan ma sabab pame' na ma
panohoan sara' hi'. Suga' sara' Tuhan iya poon
sabab na hangkan tasayu tabi in kitabi dusahan.

Pasal kahinangan Tuhan ma manusiya' bo' supaya sigam tabista bōntōl uk na

21 Suga' ma buttihi' pamanda' na bang salaingga kaampun Tuhan ma dusa manusiya', bo' supaya sigam tabista uk na bōntōl, puwas min pamōgbōg sara'. Tasulat asal ma diyōm kitab Tawrat maka kitab manga kanabihan pasal maksud Tuhan itu,
22 hati na sayi-sayi mangandōl ma si Isa Al-masi, minsan ayi bangsa na, bōntōl iya ma bistahan Tuhan. 'Nsa' du niya' pagbiddaan manusiya'
23 sabab magdusa sigam sali'-sali' bo' 'nsa' niya' makaabut ni kaadilan Tuhan.
24 Malayingkan pimanda' uk Tuhan lasa na maka ase' na ni manusiya' minsan 'nsa' niya' tōngōd na, bo' tahinang sigam bōntōl ma bista-han na, sali' aa 'nsa' bayi makarusa sabab min si Isa Almasi iya ngalakkat sigam min hukuman dusa.
25 Si Isa bayi pilahil uk Tuhan bo' supaya iya matay, paluwas laha' na pangampun dusa manusiya', sayi-sayi mangandōl ma iya. Salaihi' hinang Tuhan pamanda' na kabōntōlan na, sabab 'nsa' bayi inay uk na in paldusahan manusiya' ma waktu palabay, hal bayi imanan uk na.
26 Tanda' isab kabōntōl Tuhan ma buttihi', niya' na dakayo' aa tawwa' hukuman na ma sabab dusa manusiya', hati na si Isa. Minnihi' magmattan in Tuhan bōntōl du, sampay sasuku mangandōl ma si Isa bōntōl isab ma panganda' Tuhan.

27 Manjari bang salaihi' kahinangan Tuhan ma
kitabi, 'nsa' na kita makapag-abbu pasal ayi-ayi
bayi hinang ta. Sabab 'nsa' kita bayi bista bōntōl
ma sabab kapamōgbōg ta ma sara'. Subay min
pangandōl ta sadja iya hangkan kita bista bōntōl
uk Tuhan.
28 Sabab katauhan kami, iya poon manusiya'
bista bōntōl uk Tuhan, min pangandōl na sadja,
'nsa' min pamōgbōg na ma sara'.
29 Marayi' pangannal bi in Tuhan itu pag-
tuhanan sadja uk bangsa Yahudi. Suga' 'nsa'.
Pagtuhanan iya sampay uk bangsa 'nsa' Yahudi,
30 sabab dakayo' du Tuhan. Bangsa Yahudi
maka bangsa kasehean, sali'-sali' du sigam bista
bōntōl uk Tuhan, sasuku iya mangandōl ma si
Isa.
31 Kalu uk bi in sara' Tuhan ian subay timanan
pagka salaihi' niya' pangandōl ta ma si Isa. Suga'
'nsa', sabab tanggehan ta sara' Tuhan.

4

Si Ibrahim pangikutan tabi

1 Manjari ayi na pama' ta pasal bayi labayan si
Ibrahim, pangkat tabi Yahudi?
2 Bang si Ibrahim ganta' bayi bista bōntōl uk
Tuhan ma sabab hap kahinangan na, niya' du
bayi pamantug na ma baran na, suga' 'nsa' du
niya' kabantugan na ma panganda' Tuhan, sabab
'nsa' min kahinangan na iya hangkan iya bista
bōntōl uk Tuhan.
3 Intōmun bi bayi tasulat ma diyōm kitab
pasal si Ibrahim, iya uk na, “Si Ibrahim bayi

magkahagad ni Tuhan, bo' bista iya bōntōl uk
Tuhan sabab min pangahagad na.”
4 Sawupama bang niya' aa maghinang ni aa
dakayo' bo' giyadjihan, 'nsa' uk ta in gadji ian
pasal paglasa ma iya. In gadji na tōngōd sadja
ma hulas-sangsa' na. Bang 'nsa' niya' hinang na,
'nsa' du niya' tōngōd na.
5 Salaitu isab aturan na: bang aa 'nsa' man-
gandōl ma hinang na, suga' mangandōl ma
Tuhan sadja, iya muwan kaadilan ma manusiya'
baldusa, in aa ian bista bōntōl uk Tuhan ma
sabab pangandōl na.
6 Salaihi' du isab bissala si Daud, waktu
kapamissala na pasal kakōgan aa bang bista
bōntōl uk Tuhan ma 'nsa' niya' hinang na bayi
pasangdōlan na. Uk na hi',
7 “Kiyōgan manga aa bang kasaan sigam taam-
pun uk Tuhan,
Bang piyuwasan na dusa sigam.
8 Kiyōgan du aa bang dusa na 'nsa' na bista uk
Tuhan.”
9 Kalu pangannal bi in kakōgan bissala uk si
Daud hi' suku' ma manga Yahudi sadja, pagka
bangsa bayi taislam. 'Nsa', sabab suku' du
sampay ma bangsa kasehean, iya 'nsa' bayi
taislam. Bayi na tasambat ku in si Ibrahim
dahu hi', in iya bista bōntōl uk Tuhan ma sabab
pangahagad na.
10 Na, umay bayi kapamista Tuhan hi'? Min
kapag-islam ma si Ibrahim, atawa damuwi?
Katauhan ta, si Ibrahim bayi tabista bōntōl uk
Tuhan dahu min bayi kapag-islam ma iya.

11 Bayi iya magkahagad ma janji' Tuhan bo'
iyampa iya islam, tanda' palsaksian in iya bayi
tabista bōntōl uk Tuhan minsan iya 'nsa' le'
bayi islam. Manjari itu si Ibrahim sali' hantang
pag'mmaan uk aa kamemon iya magkahagad
ni Tuhan, sasuku iya tabista bōntōl uk Tuhan
minsan 'nsa' bayi taislam.
12 Pag'mmaan isab si Ibrahim uk sigam sasuku
bayi taislam, 'nsa' ma sawukat pig-islam sadja,
suga' ma sabab pangikut sigam ma si Ibrahim.
Sabab mangandōl sigam ma Tuhan, sali' bayi
kapangandōl si Ibrahim ma 'nsa' le' iya bayi
taislam.

Janji' Tuhan tasambut ta ma sabab pangandōl ta

13 Niya' bayi janji' Tuhan ma si Ibrahim ma
masa awwal hi', in iya maka manga panubu'
na subay piyusakaan kalohahan dunya itu. Iya
hangkan si Ibrahim janjian salaihi', 'nsa' min
pamōgbōg na ma niya' sara', suga' min pan-
gandōl na ma Tuhan, iya poon sabab iya bista
bōntōl uk Tuhan.
14 Bang sawupama hangkan aa mōgbōgan
sara' iya panganjanji' pusaka', 'nsa' du niya' pus
ma pangandōl ta ma Tuhan. Maka janji' Tuhan
ian 'nsa' du niya' katudjuhan na, bang sara' iya
subay biyōgbōgan,
15 sabab sara' itu iya na mo mulka' Tuhan.
Bang bayi 'nsa' niya' sara', 'nsa' du niya' bayi
ngalanggal iya.
16 Hangkan uk ta in panganjanji' Tuhan subay
takka ma kitabi manusiya' ma sabab pangandōl
tabi. Bo' minnihi' takka ma kitabi iya janji' na

minsan 'nsa' niya' tōngōd na, suga' pamusaka' na
ma manga panubu' si Ibrahim kamemon. 'Nsa'
ma bangsa Yahudi sadja, iya mōgbōgan sara' itu,
suga' ma aa kamemon sasuku mangandōl ma
Tuhan sali' bayi pangandōl si Ibrahim. Sabab
si Ibrahim sali' pag'mmaan tabi bang harap ni
pangandōl,
17 sali' bayi tasulat ma diyōm kitab, iya bissala
Tuhan ma si Ibrahim. Uk na, “Hinang ta
kau pag'mmaan manga aa kabangsa-bangsahan
kamemon.” Na, hap janji' itu ma panganda'
Tuhan, iya tau makallum aa pabing min kamatay
na. Paluwas sadja kabtangan na, magtuwi
paniya' bayi 'nsa' niya'. Iya na hi' Tuhan bayi
pagsabannalan uk si Ibrahim.
18 Kihagad uk na janji' Tuhan, bo' ngahōwat
iya ma 'nsa' niya' ahakan na. Hangkan du iya
wajib pag'mmaan uk kamemon bangsa, sali' bayi
panganjanji' Tuhan ma iya. Salaitu iya tasulat
ma diyōm kitab, uk na, “Iya heka tubu' nu sali'
heka bituun.”
19 Iya umul si Ibrahim waktu bayi kapangan-
janji' Tuhan ma iya manga dahatus tahun umul
na, suga' 'nsa' pinda pangandōl na minsan tapikil
na baran na ian agōn-agōn matay na. Sampay
handa na si Sara, 'nsa' na makaanak,
20 suga' 'nsa' iya bayi parōhōng mangandōl
ma Tuhan. 'Nsa' niya' pagduwa-duwa na pasal
bayi janji' Tuhan hi', suga' pasong gam peen
pangandōl na maka uk na magmahaldika' ma
Tuhan.
21 Tatantu na asal in Tuhan makagaōs du
ngahinang ayi-ayi bayi panganjanji' na.

22 Hangkan na si Ibrahim “bayi bista bōntōl uk
Tuhan”, ma sabab pangandōl na.
23 Maka 'nsa' pasal si Ibrahim sadja iya bayi
pigsulatan ian, iya uk na, “bista iya bōntōl uk
Tuhan”
24 sampay kitabi sabab tahinang kitabi bōntōl
ma bistahan Tuhan, sasuku kitabi magkahagad
ma iya, iya bayi makallum Panghu' tabi si Isa
min kamatay.
25 Si Isa bayi siyongan piyatay ma sabab dusa
tabi, maka pikallum iya pabing uk Tuhan supaya
kitabi iyampun sampay bista bōntōl uk Tuhan.

5

Maghap na kitabi maka Tuhan

1 Manjari itu, pagka iyampun na kitabi sampay
hinang bōntōl ma bistahan Tuhan ma sabab
pangandōl tabi, magkahap na kitabi maka iya,
min bayi tahinang uk si Isa Almasi, Panghu' tabi.
2 Ma sabab si Isa maka min pangandōl tabi
ma iya, iya poon sabab kitabi pinanaman tabang
mehe uk Tuhan itu, iya patattap tabi ma buttihi'.
Landu' kitabi kiyōgan sabab niya' hiyōwat uk
tabi in kitabi pihampitan kasahayahan Tuhan.
3 'Nsa' isab hal pakaradjaan ma sosongun
iya muwan kakōgan, sampay pakaradjaan ma
buttihi' minsan ma diyōm katiksaan, sabab
katauhan tabi du bang labayan tabi katiksaan
tau kitabi nandal.
4 Bo' bang kitabi nandal, kaamuhan in Tuhan
ma addat-tabiat tabi. Maka bang addat-tabiat
tabi ganta' makaamu ma Tuhan, tantu niya'
hiyōwatan uk tabi hap.

5 'Nsa' niya' pagsusunan tabi bang salaihi'
paghōwat tabi, sabab tiya' asal lasa Tuhan bayi
biyōtang ma diyōm atay tabi. Bayi biyo uk
Nyawa na Sutsi, iya pamuwan na ma kitabi.

6 Sabab na ma waktu bayi panugila' uk Tuhan,
waktu le' kitabi 'nsa' makagaōs maghinang ayi-
ayi hap, si Almasi iya bayi matay ganti' manga
aa baldusa.
7 Lahang niya' manusiya' lilla' matay pan-
gangganti' sehe' na dakayo' minsan salaingga
kaadil sehe' na ian: Kalu-kalu bang aa hap tōōd
kasuddahan na, kalu niya' makatawakkal matay
ma pasal na.
8 Suga' pindaan kitabi uk Tuhan bang salaingga
mehe lasa na ma kitabi, sabab matay si Almasi
ganti' tabi, ma masi kitabi ma diyōm magdusa na
peen.
9 Bōntōl na kitabi ma bistahan Tuhan ma
sabab kamatay si Isa, jari tatantu tabi kalap-
pasan uk na kitabi min mulka' Tuhan ma 'llaw
damuwi.
10 Maghap na kitabi maka Tuhan sabab min
kamatay Anak na, waktu le' kitabi bayi masi
mantahan Tuhan. Na, bang kitabi pighap uk
Tuhan ma sabab kamatay Anak na si Almasi,
palabi le' kalappas tabi pagka 'llum na iya
pabayik.
11 Maka 'nsa' hal uk na hi'. Niya' le' isab
kakōgan tabi mehe tudju ni Tuhan ma sabab
bayi tahinang uk si Isa Almasi Panghu' tabi, iya
bayi mo ma kitabi maghap maka Tuhan.

Pagbiddaan si 'Mbo' Adam maka si Almasi

12 Na, in pasal dusa, iya poon niya' dusa ma
dunya itu ma sabab hinang manusiya' dakayo'
du, iya na si 'Mbo' Adam. Bayi iya makahinang
dusa, bo' minnihi' niya' kamatay ma dunya.
Iya hangkan na isab kamatay ma manusiya'
kamemon, sabab magdusa sigam kamemon.
13 Ma 'nsa' le' niya' sara' bayi pamuwan na
si Musa uk Tuhan, niya' asal dusa hinang uk
manusiya'. Suga' sataggōl 'nsa' niya' sara' pi-
langngan, in dusa sigam 'nsa' kaōnan langgal
sara'.
14 Suga' minsan 'nsa' le' niya' sara', in bangsa
manusiya' kamemon, min si 'Mbo' Adam sampay
ni si Musa, bayi pigbaya' uk kamatay minsan
dusa sigam 'nsa' magsali' maka bayi dusa si 'Mbo'
Adam, iya bayi panagga' na panohoan Tuhan ian.

Si 'Mbo' Adam ian muwanan kitabi panghati
pasal langnganan si Almasi, iya pilahil ma 'llaw
damuwi itu.
15 Niya' du pagbiddaan na si Adam maka
si Almasi, sabab 'nsa' tapagsali' ta dusa bayi
tahinang uk si 'Mbo' Adam ian maka kahapan
bayi pamuwan ma kitabi uk Tuhan minsan 'nsa'
niya' tōngōd na. Bannal kamemon manusiya'
bayi magpatayan ma sabab dusa aa dakayo'
ian. Suga' labi mehe tōōd kahapan Tuhan, iya
pangihilas na itu ma manusiya' kamemon sabab
min kasi-lasa aa dakayo' itu, hati na si Isa Almasi.
16 Magbidda' du kahapan Tuhan itu maka
katudjuhan dusa bayi tahinang uk aa dakayo'
ian. Si 'Mbo' Adam ian bayi makatagna' ngahi-
nang dusa, bo' minnihi' pabōtang hukuman
Tuhan ma manusiya' kamemon. Suga' saddi-

saddi iya kahapan Tuhan sabab minsan landu'
heka dusa manusiya', iyampun du kitabi uk
Tuhan, iyōnan aa bōntōl.
17 Iya katudjuhan bayi dusa si 'Mbo' Adam
ian 'nsa' du ngatu ma katudjuhan hinang si Isa
Almasi. Iya bannal na, in manusiya' kamemon
bayi giyantaan kamatay ma sabab dusa si 'Mbo'
Adam. Suga' sasuku nayima' ma lasa maka ase'
Tuhan sampay nayima' kaampunan dusa bayi
paghilas na, maka bista bōntōl, giyantaan du
sigam magbaya' maka si Isa Almasi ma kallum
tattap ma hi' ma sulga'.
18 Tasayu ta na, min tadda du dusa ian
bayi tahinang, bo' minnihi' in bangsa manusiya'
kamemon tabo tawwaan hukuman Tuhan.
Damikkiyan na min tadda du hinang bōntōl
bayi tahinang ma damuwi itu, bo' minnihi'
tabo manusiya' kamemon makajari bōntōl ma
bistahan Tuhan, sampay 'llum saumul-umul.
19 Dakayo' du aa bayi nagga' panohoan Tuhan,
bo' heka tabo magdusa ma sabab iya iya pan-
ingōran. Damikkiyan na isab ma damuwi itu,
dakayo' du aa bayi me' ma panohoan Tuhan,
iya si Isa Almasi, bo' heka tahinang bōntōl ma
bistahan Tuhan ma sababan na.
20 Na, bayi Tuhan magpalatun sara' na min
si Musa, bo' supaya magpanda' ma manga
manusiya' in sigam ngalanggal manga pangalan-
gan na. Kalna' iyampa sigam makatau sara' ian,
pasong na peen pangalanggal sigam sara'. Suga'
minsan salaingga heka dusa manusiya', labi le'
lasa maka ase' Tuhan tudju ni sigam.
21 Manjari in bangsa manusiya' kamemon bayi

pigbayaan asal uk dusa sigam, bo' kamatay iya powean na. Suga' kitabi ma buttihi' tapagbayaan uk lasa maka ase' Tuhan, bo' kallum kakkal iya powean tabi, basta tabista bōntōl na uk Tuhan, sabab min bayi kahinangan si Isa Almasi, Panghu' tabi.

6

Si Isa Almasi pangikutan tabi ma kamatay na sampay ma kallum na pabing

1 Na, salaingga na pamikil tabi? Palanjal tabi baha' in kabayaan tabi magdusa, bo' supaya pasong le' lasa maka ase' Tuhan ma kitabi?

2 Daa subay salaihi'. 'Nsa' kita wajib mag-pasangdan dusa sabab sali' kitabi hantang aa matay pabutas sadja na min bayi kabiyaksahan tabi magdusa.

3 Sabab katauhan bi, bayi kitabi piyandi tanda' saksi' in kitabi lamud na ma si Isa Almasi, bo' minnihi' niya' lamud tabi ma kamatay na.

4 Hati na tōōd, sali' kitabi hantang paunung na ma si Almasi kiyubul maka iya, pagka salaihi' kapamandi ma kitabi. Na, hangkan pagka iya 'llum pabayik ma sabab kawasa 'Mma' na Tuhan, sali' du kita biyuwanan kallum bahu supaya pinda addat-palangay tabi sali' iya.

5 Sabab hati na, bang kitabi parakayo' ma si Isa matay sali' kamatay na, tantu kitabi magdōngan maka iya pikallum pabayik, sali' bayi pamakallum ma iya.

6 Katauhan tabi isab, bang dalil tabi bayi kajarihan tabi bayi dahu, hantang kitabi hi' bayi

piyatay ma diyata' hag sali' maka si Almasi, bo'
supaya in kajarihan tabi laat hi' 'nsa' niya' kōsōg
na. Jari 'nsa' na kitabi tabo biyanyaga' uk manga
dusa tabi pabing,
7 sabab sayi-sayi matay puwas na iya min
paldusahan.
8 Bang kitabi sali' hantang parakayo' ma si
Almasi ma kamatay na, magkahagad du kitabi in
kitabi magdōngan du maka iya ma kallum na.
9 Sabab katauhan ta si Almasi bayi pikallum
pabing min kamatay na, 'nsa' na magkamatay
pabayik. Puwas na iya min kamatay sampay ni
kasaumulan.
10 Bayi iya matay min tadda du bo' supaya
kapuwasan na dusa kamemon, maka 'llum na iya
ma buttihi' ma alōpan Tuhan.
11 Iya du kaam, subay kannalun bi baran
bi iyu sali' hantang aa matay, muwas na min
kabiyaksahan dusa. Lipara 'llum kaam bang
harap ni Tuhan, ma sabab si Isa Almasi iya
parakayoan bi.

12 Hangkan na kaam daa na subay kapag-
agihan uk dusa kaginis-ginisan, bo' kaam 'nsa'
tabo-bo uk napsu bi.
13 Tangkain bi baya' ginhawa-baran bi bo'
kaam 'nsa' tabo maghinang kalaatan. Pagmalil-
laun bi na baran bi ni Tuhan, sabab kaam iya
sali' aa bayi pikallum uk na pabing min kamatay.
In ginhawa-baran bi iyu subay pamasuku' ni iya
paglagi na ma kahinangan bōntōl.
14 'Nsa' na kaam pig-agihan uk dusa bi, sabab
puwas na kaam min langnganan sara'. Ma

diyōman Tuhan na kaam biyuwanan kaase'
maka kalasa na.

Magpabanyaga' kitabi ma Tuhan

15 Na, ayi na subay pikil tabi? Ngandusa
le' baha', kitabi ma sawukat pinda na min
langnganan sara' tudju ni diyōman Tuhan, ma
sawukat kita biyuwanan ase' maka lasa na? Alla,
sā' kitabi mikil salaihi'.
16 Katauhan bi du, bang kaam me' tahinang
sosohoan aa, me' isab kaam ma ayi-ayi panohoan
na, sali' du kaam banyaga' na, sabab iya iya
nakura' bi magbayaan. Manjari bang kaam tabo-
bo uk dusa bi, sali' kaam hantang tabanyaga' uk
dusa bi bo' kamatay iya katudjuhan bi. Suga'
bang panohoan Tuhan iya pamehe bi subay
hinang, sali' kaam banyaga' Tuhan bo' tahinang
kaam bōntōl ma bistahan na.
17 Hangkan na pagsukulan ku ni Tuhan! Bayi
kaam sali' tabanyaga' uk paldusahan bi, lipara
be' bi na in langnganan pandu' bayi pamandu'
ma kaam, sampay min diyōm atay bi.
18 Jari pilappa na kaam min dusa bayi pa-
manyagaan kaam tagna', bo' banyaga' Tuhan na
kaam maghinang kabōntōlan.
19 Iya halling ku itu pasal banyaga' maka
nakura' hal pamaralilan sadja bo' supaya tahati
bi sabab kulang panghati bi. Ma waktu ian
bayi kaam magpasad biyanyaga' uk dusa bi,
maghinang kasabulan maka kalaatan duhun
manga duhun. Suga' ma buttihi' subay kaam
magpabanyaga' tudju ni Tuhan maghinang ayi-
ayi bōntōl, iya patut hinang uk manga aa suku'
Tuhan.

20 Sataggōl kaam sali' banyaga' tabo-bo
uk baanan dusa bi 'nsa' kaam makahinang
kabōntōlan.
21 Maka iya bayi kahinangan bi ian makaiya'-
iya' na bang kani-pikilan bi le' buttihi'. Ayi bayi
paruntungan na? 'Nsa' niya', sabab kamatay iya
katudjuhan na.
22 Lipara ma buttihi' tapuwasan na kaam uk
Tuhan min dusa, bo' banyaga' Tuhan na kaam.
Iya paruntungan bi atay sutsi tudju ni Tuhan,
maka kallum kakkal iya katudjuhan bi.
23 Sabab kamatay iya tungbas na bang kitabi
tabanyaga' uk dusa, suga' kallum kakkal iya
pangihilas Tuhan, pagka pagdakayoan tabi na
ma si Isa Almasi Panghu' tabi.

7

Puwas na kita min sara'

1 Manga danakan ku magpangandōl ma si Isa,
tantu kaam makahati ma iya song biya'-ba' uk
ku itu sabab biyaksa du kaam ma sara'. Sara'
itu taga pag-agi ma kita sataggōl kita 'llum, suga'
bang kita matay na, 'nsa' na kita tawwaan uk
sara'.
2 Sawupama danda taga halla, niya' sara' noho'
in iya 'nsa' makahalla ma lalla saddi sataggōl
halla na poon masi 'llum. Suga' bang halla
na matay, puwas na iya min langnganan sara'
paglakibini sigam.
3 Bang danda ian ganta' parakayo' ni lalla
saddi, bo' masi 'llum halla na poon, makalanggal
iya sara' bang maghalla ni saddi. Suga' bang
matay na halla na, bo' maghalla danda ian maka

lalla saddi, 'nsa' kaōnan magjina sabab puwas na
iya min langnganan sara' hi'.
4 Salaihi' isab ma kaam, manga kadauranakan
ku. Puwas na kaam min sara' tasulat si
Musa. Bayi kaam sali' hantang aa matay sabab
dambean kaam maka si Almasi ma kamatay
na. Bayi iya pikallum pabing min kamatay na,
manjari suku' na na kaam bo' supaya kaam
maghinang hap, hinang kagunahan Tuhan.
5 Sataggōl kita bayi pigbayaan uk kajarihan
ta tagna', kōsōg asal napsu ta sabab nagga' ma
panohoan sara', maka sara' iya muwan baya'
ma diyōm ginhawa-baran ta subay magdusa, bo'
kamatay iya katudjuhan ta.
6 Suga' buttihi' kahawulaya na kita min langn-
ganan sara' sabab hantang kita bayi matay,
puwas na kita min dusa iya bayi magbaya' ma
kita ma waktu dahu. Ma buttihi' saddi na
pangahagad ta ma Tuhan. 'Nsa' langnganan
sara' iya be' ta suga' langnganan bahu na, iya
pilangngan ni kita uk Nyawa Tuhan.

Sara' maka dusa

7 Manjari ayi na pamikil ta pasal sara' itu?
Sali' du baha' maka dusa? 'Nsa'. Saddi du. Iya
hangkan katauhan ku tōōd bang ayi iyōnan dusa,
maka bang ayi katudjuhan na, ma sabab niya'
sara' mahatihan aku. Arak aku bayi awam pasal
napsu itu laat tuwi' lipara niya' panohoan sara'
mahatihan aku, iya uk na, “Wajib kaam daa
nganapsu ma alta' pagkahi bi.”
8 Suga' makatau peen aku min sara' ian in
napsu itu laat, bo' min sara' ian pasong na peen
dusa ma diyōm ginhawa-baran ku, maka landu'

pakannōp napsu ku kaginis-ginisan. Hati na in
dusa itu, 'nsa' tasayu ta sataggōl 'nsa' niya' sara'
pangalangan na.
9 Bayi hap asal palasahan ku ma waktu dahu,
ma 'nsa' le' niya' pangatau ku pasal sara', sabab
pangannal ku in aku aa hap, suga' pagtau ku
peen itu bang ayi ma diyōm sara', magtuwi
tasayu ku iya mehe kasaan ku.
10 Bo' minnihi' niya' kasusahan ku mehe. Sara'
itu bayi panganiyat Tuhan ma bangsa manusiya'
bo' supaya sigam biyo ni kallum, suga' ma
kasulayan ku, in sara' itu mo tuwi' ma aku ni
kamatay ma sabab niya' dusa ku.
11 Sali' aku diyupang uk dusa ku sabab kaba'
ku in panohoan sara' tahinang ku du, suga'
'nsa'. Manjari aku itu biyōtangan hukuman ni
kamatay sabab min sara' itu.
12 Manjari tantu sara' itu 'nsa' niya' laat na
sabab min Tuhan du. Maka panohoan na
kamemon min Tuhan du isab, bōntōl maka hap.
13 'Nsa' tawwa' bang uk ta in sara' hap ian iya
sababan na hangkan aku magpakamatay, sabab
'nsa' salaihi'. Dusa iya sababan na. Sara' hap itu
hal pamanda' ma dusa ku bo' takila ku tōōd, bo'
peen dusa ku iya mo aku ni kamatay. Jari itu,
pagka niya' na sara' biyōtang pangalangan dusa,
pasti' tōōd in dusa itu asal mamarahi laat.

Niya' mag-agaw-bisōd ma diyōm ginhawa-baran ta

14 Katauhan tabi in sara' itu deyo' du min
Nyawa Tuhan. Suga' aku itu manusiya' du, sali'
tabanyaga' uk dusa ku.

15 'Nsa' tōōd tahati ku addat-tabiat ku sabab
bang aku baya' ngahinang hap, sali' niya' ma
ginhawa ku nagga' ma iya. Iya bayik na,
bang niya' 'nsa' kabayaan ku hinang, iya na hi'
tahinang ku.
16 Jari bang aku ganta' bansi ma hinang laat iya
asal hinang ku, ngaho' du aku in sara' itu hap du.
17 'Nsa' na peen baran ku tōōd ngahinang laat
iya kabansihan ku ian, tōōd aku tabo-bo uk dusa,
iya pabōtang ma diyōm kajarihan ku itu.
18 Katauhan ku du, asal 'nsa' niya' hap ma
diyōm baran ku, hati na ma diyōm kajarihan ku
itu, sabab minsan niya' kabayaan ku ngahinang
hap 'nsa' tahinang ku.
19 Iya kahapan kabayaan ku 'nsa' tahinang ku,
suga' iya na peen tahinang ku kalaatan iya 'nsa'
kabayaan ku.
20 Manjari bang aku ganta' ngahinang ayi-ayi
iya 'nsa' me' ma kabayaan ku, hati na 'nsa' na
peen min di baran ku iya manga hinang ian, tōōd
aku tabo-bo uk dusa iya pabōtang ma diyōm
kajarihan ku itu.
21 Salaitu iya langnganan na bang ma sayu ku.
Bang aku ganta' baya' maghinang hap, niya' na
peen laat mo-mo aku.
22 Ma itikad ku sadja landu' aku kahōpan ma
sara' Tuhan,
23 suga' pag'nda' ku peen ni diyōm ginhawa-
baran ku, saddi isab langnganan na. Sabab niya'
na peen laat ma diyōm kajarihan ku mag-agaw-
bisōd maka sara' Tuhan, iya makahōpan aku hi'.
Minnihi' aku biyanyaga', pig-agihan uk dusa iya
mo na peen ma diyōm ginhawa-baran ku.

24 Alla! Susa ku itu 'nsa' manjari sabab tiya'
aku biyo ni kamatay! Sayi baha' nabangan aku
supaya aku makapuwas min kajarihan kalaatan
itu?
25 Lipara si Isa Almasi Panghu' tabi, hangkan
na aku magsukul ni Tuhan!
Na iya na itu kasusahan ku: makaisbat aku
sara' Tuhan min diyōm pikilan ku sadja, suga'
tabo-bo aku magdusa uk kajarihan ku laatan itu.

8

Kabayaan Nyawa Sutsi iya pangikutan tabi

1 Manjari pagka kitabi parakayo' ma si Isa
Almasi na, 'nsa' na kapabōtangan hukuman uk
Tuhan.
2 Sabab puwas na kitabi min langnganan dusa
maka min kamatay iya katudjuhan na, sabab me'
na kitabi ma langnganan Nyawa Tuhan, iya mo
kita ni kallum basta si Isa Almasi iya parakayoan
tabi.
3 'Nsa' niya' gaōs sara' ian papuwas kitabi
min pagbayaan dusa, sabab manusiya' sadja
kitabi 'nsa' kabōgbōgan sara'. Suga' Tuhan
iya makagaōs. Anak na lahasiya' bayi pipaitu
ni dunya magpuwas karusahan tabi. Bayi iya
magpabaran manusiya' paitu. Sali' du iya maka
kitabi, suga' iya iya tiyanggungan dusa tabi uk
Tuhan.
4 Salaihi' hinang Tuhan bo' supaya tuman ayi-
ayi bayi panohoan kitabi ma diyōm sara', pagka
kita ngahinang kabōntōlan na. 'Nsa' na kita
magdul ma napsu ta, pagka me' na ma kabayaan
Nyawa Sutsi.

5 Sayi-sayi ngandul ma napsu baran na, kapag-
bayaan du iya uk napsu baran na. Sayi-sayi me'
ma kabayaan Nyawa Sutsi, kapagbayaan du iya
uk Nyawa Sutsi.
6 Bang kapagbayaan pikilan na uk napsu baran
na, kamatay iya katudjuhan na, suga' bang
kapagbayaan pikilan na uk Nyawa Sutsi, kallum
kakkal iya katudjuhan na maka kasannangan
diyōm pangatayan na.
7 Manjari bang kapagbayaan pikilan na uk
napsu na sagga' na ma Tuhan, sabab 'nsa' baya'
me' ma panohoan na. Maka minsan bayi baya'
me', tuud iya 'nsa' tōōd ngahinang.
8 Bang aa kapagbayaan uk napsu na, 'nsa'
tasulut na Tuhan.

9 Lipara kaam iyu 'nsa' na tabo-bo uk napsu
bi sali' bayi kajarihan tagna', suga' Nyawa Tuhan
iya pamean bi ma ayi-ayi kabayaan na, basta iyu
na iya ma kaam pabōtang ma diyōm atay bi na.
Sayi-sayi 'nsa' bayi kaniyaan Nyawa Tuhan uk si
Almasi, 'nsa' iya suku' si Almasi.
10 In baran bi magkamatay du ma sabab bayi
dusa, suga' minsan na. Bang iyu si Almasi ma
diyōm atay bi kabuwanan du kaam kallum tattap
hi' min Nyawa Sutsi, ma sabab bista na kaam
bōntōl uk Tuhan.
11 Bang iyu pabōtang ma kaam Nyawa Tuhan,
iya bayi makallum si Almasi min kamatay na,
tantu du baran bi pikallum isab sabab min
Nyawa na iya ma diyōm atay bi.

12 Hangkan uk ku ma kaam, manga dawu-
ranakan ku, niya' subay tuyu' tabi. Subay kitabi

'nsa' na tabo-bo uk napsu tabi sali' bayi kajarihan
tabi tagna'.
13 Sabab bang kitabi ganta' tabo-bo uk napsu
tabi, tantu kitabi pipahi' ni diyōm nalka'. Suga'
bang paglagi tabi tabang min Nyawa Tuhan bo'
supaya libbahan uk tabi hinang laat, tattap du
kallum tabi.
14 Sasuku pibe' uk Nyawa Tuhan, iya na anak
Tuhan du.
15 Sabab Nyawa Sutsi itu, iya pamuwan ma
kitabi uk Tuhan, 'nsa' mo kitabi ngananam
kahanggawan pabing sali' hantang banyaga'
tiyāw ma nakura' na. Suga' tahinang na
kitabi anak Tuhan pagka tasambut tabi Nyawa
Sutsi. Kawasa min iya isab, iya hangkan kitabi
makatawakkal ngōn 'mma' ma Tuhan. “'Mma',”
uk ta.
16 Hiyōp kitabi uk Nyawa Sutsi sampay min
diyōm palnyawahan tabi, bo' iya muwan pikilan
diyōm pikilan tabi in kitabi tantu tahinang anak
Tuhan.
17 Na, pagka kitabi anak Tuhan sabannal-
bannal, biyuwanan kitabi pusaka' uk Tuhan
ma 'llaw damuwi, iya pahala' bayi tiyagama
uk na. Magdakayo' du kitabi maka si Almasi
bang nambut pusaka'. Sabab bang si Almasi iya
paningōran tabi ma diyōm kabinsanaan na, iya
du isab iya paningōran tabi bang taabut waktu
pananglit iya ma diyōm kasahayahan.

Kasahayahan ma sosongun

18 Bang ma kumpasan ku, iya kasigpitan
kalabayan tabi ma buttihi' 'nsa' du ngatu ma
kasahayahan iya pinda' ma kitabi ma sosongun.

19 'Nsa' bangsa manusiya' sadja, sampay ayi-
ayi bayi pipanjari kamemon ngagaran waktu
pamanda' Tuhan bang salaingga dagbōs manga
anak na.
20 'Nsa' pasal laat in alam itu pipanjari, suga'
pasal kahandak Tuhan, 'nsa' du bayi me' ma asal
maksud Tuhan ma bayi pipanjari uk na. Gam
na peen pigmulkaan ma sabab dusa si 'Mbo'
Adam. Malayingkan iya na itu hiyōwat-hōwat
uk manusiya'.
21 Niya' dakayo' 'llaw ma sosongun paayad
du kahalan kamemon ayi-ayi bayi pipanjari uk
Tuhan, hati na ma sosongun in bayi pipanjari
kamemon pihawulaya du min kasigpitan iya
kalabayan na ma buttihi', sabab manjari lupa
du maka magkamatay du kamemon. Suga'
ma sosongun magdakayo' du bayi pipanjari
kamemon ian maka manga anak Tuhan, bang
sigam pilangkaw sampay pihawulaya na min
kasigpitan kamatay.
22 Katauhan tabi in bayi pipanjari itu
kamemon, sali' hantang danda kapaddian bang
song nganak. Sabab min waktu tagna' sampay
ni kabuttihian in bayi pipanjari kahunitan sabab
agaran na waktu pamakallo' uk Tuhan mulka'
na bo' pibahuhan uk na ayi-ayi bayi kaat na.
23 Maka 'nsa' ian hi' sadja, sampay kitabi, aa
bayi kabuwanan Nyawa Sutsi uk Tuhan, iya na
dahu-dahu pamuwan na ma kitabi, salaihi' du
isab magdahing sataggōl kitabi ngagaran waktu
pamabahu baran tabi itu uk Tuhan. Bang taabut
waktu ian hi' tanda' du in kitabi anak Tuhan du.
24 Iya na hi' hōwat tabi pagka liyappasan na

kitabi min hukuman dusa. 'Nsa' le' mattan
hangkan iyōnan hōwat, sabab 'nsa' kaōnan
hōwat bang magmattan na.
25 Suga' kitabi, niya' tantu hōwat tabi minsan
'nsa' le' magmattan, iya hangkan kitabi 'nsa'
siyumu ngagad.
26 Pahōp du isab Nyawa Sutsi ma kitabi
nabang, sabab lamma pangandōl tabi ma
Tuhan. Bang nambahayang, 'nsa' kitabi tau
bang salaingga subay pangamu' tabi, suga' baran
Nyawa Sutsi iya ngamu' ni Tuhan ma sabab
tabi, suga' iya amu' na ian 'nsa' tabissala uk
manusiya'.
27 Kasakupan uk Tuhan bang ayi iya iyamu'
uk Nyawa Tuhan pasal aa suku' Tuhan me'
ma kabayaan Tuhan. Kasakupan na itu sabab
tabanding uk na diyōm pamikil tabi.
28 Iya na itu isab katauhan tabi: bang kitabi
lasa ma Tuhan, bo' bayi tiyawag uk na min
kagaraan na, tiyabang du kitabi uk na ma ayi-
ayi kalabayan tabi hap maka laat. Jari pakarad-
jaan iya kalabayan tabi ian, kahapan sadja iya
katudjuhan na.
29 Sasuku manusiya' bayi asal tapene' uk
Tuhan, bayi giyantaan uk na subay ningōd ma
Anak na, bo' supaya Anak na iya pagsiyakahan
ma danakan na manusiya' kamemon.
30 Kamemon bayi gantaan na ian pigtawag
uk na, maka sasuku bayi pigtawag bista uk na
bōntōl. Sasuku isab bōntōl ma bistahan na
bihagian du min diyōm sahaya na.

Pasal lasa Tuhan 'nsa' na niya' makaliyu

31 Na, bang pikil tabi bayi bissala ku hi', sali'
'nsa' niya' sugpat na. Sabab bang Tuhan iya
mōgbōgan kitabi, jari 'nsa' kitabi takowe' uk
sayi-sayi.
32 'Nsa' bayi kallōgan na Anak na lahasiya'
suga' siyongan uk na piyatay ma pasalan tabi
kamemon. Bang salaihi' kalasa Tuhan ngung-
suran Anak na, tantu isab kitabi biyuwanan uk
na ayi-ayi makahap min kaihilasan na.
33 Kitabi manga aa pene' uk Tuhan, 'nsa' niya'
makatōna' ma kitabi sabab kaōnan na kitabi
bōntōl uk Tuhan.
34 Hangkan na 'nsa' niya' mōtangan kitabi
kasaan pipahi' ni diyōm nalka'. Si Isa Almasi
iya bayi matay ma sabab dusa tabi, suga' 'nsa'
kamatay iya katudjuhan na sabab pikallum na
iya pabing uk Tuhan. Pilangkaw na iya ma
buttihi' pitingko' ma bihing Tuhan sakap katau,
bo' ian na iya magpatiōt ma manusiya' maka
Tuhan ngamuan kitabi tabang.
35 Manjari sayi baha' magpabutas kitabi maka
lasa si Almasi? Tantu 'nsa' niya'. Minsan
ayi kalabayan tabi, ayi na kasusahan, ayi na
katiksaan, kabinsanaan aa, kasigpitan atawa
kamiskinan, minsan ma diyōm kapiligduhan,
minsan kita piyatay, 'nsa' du pinda lasa si Almasi
ma kitabi.
36 Manga kabinsanaan ian tasulat asal ma
diyōm kitab, iya uk na,

“Kasiya-siyahan kami sakahaba' 'llaw, hal nga-
gad piyatay ma sabab kaam, O Tuhan, iya
pamean kami.

Sali' kami hantang hayōp bili-bili ma pamista

manga aa, hal biyo siyumbay.”
37 Suga' 'nsa' du pamagay tabi manga pakaradjaan itu. Ngandaōg du kitabi tōōd ma sabab si Almasi, iya lasa asal ma kitabi.
38 Makatantu du aku, 'nsa' niya' makagaōs magpabutas kitabi maka lasa si Almasi, minsan ma kallum ta maka ma kamatay ta. Minsan bangsa malaikat atawa bangsa mananasat, minsan sayi taga kawasa, minsan ayi kalabayan tabi ma masa itu maka ma masa ma sosongun, tantu kitabi kilasahan na peen.
39 Minsan ma diyata' maka minsan ma deyo', 'nsa' niya' min bayi pipanjari kamemon makagaōs magpabutas kitabi maka lasa Tuhan, iya bayi pindaan ni kitabi uk si Isa Almasi Panghu' tabi.

9

Manga aa tapene' uk Tuhan

1 Iya bissala ku na itu ma kaam bannal sadja. 'Nsa' du aku magputing sabab suku' aku si Almasi. Sabannal-bannal aku min atay pote', sabab pigbayaan atay ku uk Nyawa Sutsi.
2-3 Landu' mehe karukkaan ku. Kasangdanan sukkal ku ma pasal pagkahi ku bangsa Yahudi. Bang bayi sadja makajari lilla' aku tawwa' mulka' Tuhan sampay piōkat min si Almasi, bang peen sigam mangandōl ma iya.
4 Tubu' si Israil sigam, bangsa suku' Tuhan. Bayi sigam hinang anak na, pindaan sahaya na ma diyōman sigam. Niya' ma sigam kapagsulutan maka Tuhan kabuwanan sigam sara' na.

Ma sigam iya pagsambahayang bannal maka
panganjanji' Tuhan.
5 Tubu' asal sigam min manga pangkat Yahudi
bantug. Minnihi' du isab si Almasi bang harap
ni pangkat manusiya'. Tuhan iya magbaya'
ma kamemon, patut siyanglitan saumul-umul.
Amin.
6 'Nsa' isab uk ku in janji' Tuhan ma bangsa
Israil 'nsa' niya' pus na. Suga' iya uk ku, niya'
tubu' si Israil kasehean 'nsa' manjari iyōnan
bangsa suku' Tuhan.
7 Niya' isab tubu' si Ibrahim 'nsa' kaōnan anak
Tuhan. Iya tubu' si Ibrahim sabannal subay bista
ma sali' bayi palman Tuhan ma iya, iya uk na,
“Iya panubu' nu tōōd subay min anak nu dakayo'
iyu, min si Isahak.”
8 Hati na 'nsa' kaōnan anak Tuhan ma sawukat
bayi luwas min baran si Ibrahim. Iya bista
panubu' si Ibrahim tōōd iya na anak bayi pan-
ganjanji' Tuhan ma iya.
9 Salaitu bayi panganjanji' Tuhan ma si
Ibrahim, uk na, “Bang taabut waktu itu tahun
pabayik, pabing aku paiyu bo' handa nu si Sara
makaanak lalla.”
10 'Nsa' pasal si Ibrahim sadja. Pikilun bi isab
pasal si Ya'kub maka si Esaw, duwangan kambal
bayi bittōngan uk si Rebeka. Dakayo' du 'mma'
duwangan kambal ian, iya si Isahak pangkat
kami Yahudi.
11-12 Na, ma 'nsa' le' palahil onde' missala
Tuhan ni si Rebeka. Uk na, “Kambal siyaka
iyu pig-agihan du uk siyay.” Minnihi' katauhan
in pamene' Tuhan min baya' na du, 'nsa' min

kahinangan manusiya'. Sabab kambal ian 'nsa'
bayi makahinang ayi-ayi hap maka laat, sabab
masi ma diyōm battōng. Manjari bang Tuhan
mene' subay min niyat na.
13 Sali' du bayi tasulat ma diyōm kitab pasal
kambal itu, iya uk na, “Si Ya'kub kalasahan ku;
si Esaw iya kabansihan ku.”

Kiasean uk Tuhan sayi-sayi kabayaan na

14 Jari ayi na pamikil ta pasal kissa ian hi'?
Saway ta Tuhan baha' in pamene' na 'nsa'
bōntōl? Subay 'nsa'
15 sabab Tuhan iya magbaya', sali' uk na ma si
Nabi Musa, “Maase' aku ma sayi-sayi kabayaan
ku; lasa aku ma sayi-sayi kabayaan ku.”
16 Na minnihi' tahati ta, in 'nsa' min kabayaan
ta manusiya' atawa min hulas-sangsa' ta maghi-
nang hap iya hangkan kita kiasean uk Tuhan,
suga' min kabayaan na.
17 Niya' isab bayi tasulat ma diyōm kitab,
pamissala Tuhan ni sultan ma lahat Misil ma
masa awwal hi'. Uk na,
“Niya' kagunahan ku ma kau, iya hangkan kau
tahinang uk ku Sultan.
Bayi paluwas ku kawasa ku pangandaōg kau,
bo' supaya bantug ōn ku ma kalohahan
dunya.”
18 Jari itu manyatakan magtuwi, Tuhan iya
maase' ma sasuku kabayaan na. Maka sasuku
kabayaan na subay tuwas kok na, patuwas na
du.

Paminsana' Tuhan maka kaase' na

19 Kalu niya' dakayo' min kaam nganjawab.
“Bang salaihi',” uk nu, “bang min kabayaan
Tuhan iya hangkan aa nuwas, angay iya subay
siyaway uk Tuhan? Sabab 'nsa' niya' makasagga'
kabayaan Tuhan?” uk nu.
20 Tawakkal pahap kau iyu nganjawab!
Manusiya' du kau, bo' samlang nu Tuhan salaihi'!
Bang sawupama banga, niya' baha' namlang aa
bayi ngahinang ma iya, uk na, “Angay aku
hinang nu salaitu?”
21 Katauhan ta, iya aa ngahinang banga taga
kapatut du ma tana' maghinang ayi-ayi kabayaan
na. Daginis du tana', suga' dambiya' na hinang
banga pagballahan 'llaw-llaw, dambiya' na isab
hinang pagkalagihan halgaan.
22 Salaihi' du isab ma Tuhan, taga kapatut iya
maghinang ayi-ayi kabayaan na. Baya' iya mag-
panda' karugal na ma manusiya' baldusa sampay
kamehehan kawasa na, lipara imanan uk na
manga aa karugalan na, iya patut pitawwaan
mulka' na.
23 Iya hangkan manga manusiya' itu imanan
uk Tuhan, ma sabab niya' sigam kasehean
kaasean na, aa bayi siyakap uk na supaya
pilangkaw ma sosongun. Baya' Tuhan subay
katauhan sigam in ase' na maka lasa na ma
sigam mamarahi hap na.
24 Kitabi ko' hi', manga aa bayi pene' uk Tuhan,
'nsa' min bangsa Yahudi sadja, sampay min
bangsa kamemon.
25 Salaitu pamissala Tuhan bayi tasulat uk si
Nabi Hoseya, uk na,
“Manga aa 'nsa' bayi aa ku tagna',

buttihi' ōnan ku na aa suku' ku.
Iya bangsa 'nsa' bayi kalasahan ku,
ōnan ku na bangsa kalasahan ku.”
26 Maka itu le',
“Mahi' ma lahat bayi pamissalahan ku sigam in sigam 'nsa' suku' ku,
Mahi' du isab sigam ōnan ku anak Tuhan, iya Tuhan tattap 'llum.”
27 Suga' salaitu iya bayi tasulat uk si Nabi Isaya ma pasal bangsa Israil, uk na,
“In bangsa Israil itu, minsan heka sigam bayi sali' heka manga ungus ma bihing tahik,
Kulang na sigam makapuwas min mulka' Tuhan,
28 Sabab piyuspusan uk Tuhan hukuman na ni dunya; 'nsa' nanggu.”
29 Sali' bayi tasulat isab uk si Nabi Isaya ma masa awwal ian, iya uk na hi',
“Bang bayi kitabi 'nsa' bayi kiyapinan tubu' uk Tuhan Sangat Kawasa,
Bayi du kitabi matay kamemon, sali' bayi aa min daira Sodom maka Gomora.”

Lapal hap pasal si Almasi siyulak uk bangsa Israil

30 Manjari ayi uk ta pasal bayi pamissala ku hi'? Salaitu: in bangsa kasehean itu, 'nsa' bayi nuyu' iyampun dusa sigam maka iyōnan bōntōl uk Tuhan. Suga' mangandōl na sigam ma si Isa Almasi, hangkan na bista bōntōl uk Tuhan.
31 Suga' manga bangsa Israil, bangsa bayi pene' uk Tuhan, bayi manuyu' tōōd ma sara' sabab ma pangannal sigam pamōgbōg sara' iya mak-abuwan sigam kabōntōlan diyōm pangatayan.

Suga' 'nsa' tahinang uk sigam, manjari 'nsa'
sigam tabista bōntōl uk Tuhan.
32 Angay 'nsa' tabista bōntōl? Ma sabab
kahinangan sigam iya pasangdōlan sigam, 'nsa'
pangandōl tudju ni si Isa. Si Isa iya sali' dalil batu
parugtulan sigam,
33 sali' bayi siyulat ma diyōm kitab, iya uk na,
“Niya' batu bayi biyōtang uk ku ma daira Siyun,
Batu parugtulan aa, batu pamahabbahan.
Suga' sasuku mangandōl ma iya,
'Nsa' tōōd niya' kapagsusunan na.”

10

1 Manga kadauranakan ku mean si Isa, iya
kabimbangan ku pagkahi ku bangsa Yahudi,
bang peen sigam liyappasan, pisōd ni diyōm
sulga'. Iya du hi' pangamu'-ngamu' ku ni Tuhan.
2 Makasaksi' aku ma pasal katuyu' sigam ma
Tuhan, suga' 'nsa' tahati uk sigam bang ayi subay
katawwaan na.
3 'Nsa' tahati sigam bang salaingga uk Tuhan
ngampun dusa maka uk na muwan kabōntōlan
ni diyōm pangatayan manusiya'. Maghinang
sigam langnganan agama sigam, suga' 'nsa'
sigam ngaku hinang bōntōl ma sali' pibōtang uk
Tuhan.
4 Iya sara' bayi tasulat uk si Musa taga
katōbtōban na pagka makapaitu na si Almasi,
manjari sayi-sayi mangandōl ma iya iyōnan
bōntōl uk Tuhan.

Aa kamemon makajari liyappasan, pisōd ni diyōm sulga'

5 Iya na itu bayi siyulat uk si Musa pasalan aa
mōgbōg sara' bo' supaya sigam bista bōntōl uk
Tuhan. Uk sulat hi',
“Sayi-sayi ngahinang panohoan sara' itu,
Niya' du kallum na kakkal.”
6 Suga' salaitu iya bissala pasal kabōntōl pan-
gatayan min pangandōl ta ma si Almasi. Tasulat
itu ma diyōm kitab, iya uk na, “Daa kaam meha-
meha bang sayi pahi' pariyata' ni sulga'.” Hati
na bang sayi pahi' mareyo' si Almasi minnihi'?
7 “Daa kaam meha-meha isab bang sayi iya
paruwai ni diyōm ahirat, ni lahat manga patay.”
Hati na, sayi mo si Almasi paitu minnihi'?
8 Sabab niya' ayat kitab salaitu, uk na,
“Iyu na lapal Tuhan ma kaam.
Iyu ma diyōm bo' bi.
Iyu isab ma diyōm pangatayan bi.”
Hati na iyu na ma kaam lapal bayi nasihat kami
pasal pangandōl ma si Isa Almasi.
9 Bang kaam magpasabannal in si Isa Panghu' bi
maka magkahagad tōōd min diyōm atay bi in iya
bayi pikallum min kamatay na uk Tuhan, tantu
kaam liyappasan sampay pisōd ni diyōm sulga'.
10 Sabab min pagkahagad tabi ma si Isa iya
hangkan kitabi bista bōntōl uk Tuhan, bo' bang
kitabi ma' sabannal ni aa kasehean pasal pagka-
hagad tabi, minnihi' kitabi liyappasan.
11 Uk sulat kitab isab,
“Sayi-sayi magkahagad ma iya
'Nsa' du niya' kapagsusunan na.”
12 Tabo manusiya' kamemon pigbissala ma ayat
kitab itu, sabab 'nsa' magbidda' aa Yahudi maka
aa 'nsa' Yahudi. Dakayo' du Tuhan iya pamean

uk sigam kamemon, maka mehe kahapan pa-
muwan na basta sasuku ngamu'-ngamu' ni iya.
13 Sali' siyulat ma diyōm kitab, iya uk na,
“Sayi-sayi ngamu'-ngamu' ni Panghu',
Tantu liyappasan.”
14 Salaingga uk sigam ngamu' ni Panghu' bang
'nsa' le' magkahagad ma iya? Maka salaingga
uk sigam magkahagad bang 'nsa' le' bayi makake
lapal hap? Salaingga isab uk sigam makake lapal
bang 'nsa' niya' magnasihat ma sigam?
15 Maka salaingga isab uk aa magnasihat bang
'nsa' niya' bayi noho' iya magnasihat? Suga' niya'
du bayi siyoho', sali' uk na ma diyōm kitab,
“Makakōg tōōd in pagtakka aa ni kita mo lapal
hap!”
16 Suga' 'nsa' aa kamemon iya bayi ngasip lapal
hap itu, sali' du bayi bissala si Nabi Isaya ian. Uk
na,
“O Tuhan, kulang du aa magkahagad ma pan-
galapal kami.”
17 Manjari subay pignasihat lapal pasal si Almasi
dahu, bo' iyampa take uk aa, bo' iyampa isab
niya' pagkahagad uk sigam.
18 Mikilan aku pasal bangsa Israil. Kalu 'nsa'
take uk sigam lapal hap pasal si Isa Almasi?
Suga' take sadja sabab tanyag pamissala, sali'
bayi siyulat ma diyōm kitab, uk na,
“Patanyag bissala sigam ni kalohahan dunya,
Pasampay kabtangan sigam ni 'mpat pidju
alam.”
19 Mikilan le' aku. Kalu 'nsa' tahati uk bangsa Is-
rail pasal lapal itu. Suga' tahati du. Dōngdōngin

bi bissala Tuhan bayi tasulat uk si Musa dahu. Uk na,
“Pangimbu ta kaam ni bangsa kasehean, iya uk bi 'nsa' niya' guna na.
Papaddi' ku atay bi tudju ni bangsa dakayo', iya pangannal bi 'nsa' makatau ma aku.”
20 Minsan si Nabi Isaya bayi makatawakkal nulat bissala Tuhan itu, uk na,
“Talanggal du aku uk manga aa bayi 'nsa' meha aku
Panyata' du aku ni manga aa 'nsa' bayi niyaw ma pasalan ku.”
21 Suga' salaitu bayi pamissala Tuhan ma pasal bangsa Israil, uk na,
“Sakahaba' 'llaw baya' aku nayima' ma manga aa nagga' ma aku, iya nulang bidda' ma kabayaan ku.”

11

Kaase' Tuhan ma bangsa Israil

1 Manjari ngannal-ngannal aku: “Timanan baha' uk Tuhan bangsa bayi asal tapene' na?” 'Nsa' du. Bangsa ku du ko' isab ian sabab bangsa Israil aku, tubu' si Ibrahim, min tubu' si Benjamin.
2 'Nsa' du bayi timanan uk Tuhan bangsa bayi tapene' na min awwal tagna'. Katauhan bi du iya bayi siyulat ma diyōm kitab, waktu kapanutut si Nabi Eliyas ni Tuhan pasal bangsa Israil. Uk si Eliyas hi',
3 “O Tuhan, piyatay uk sigam manga nabi sosohoan nu,
Liyarak uk sigam pagkulbanan kami ni kau.

Hal aku laa takapin min baanan nabi,
Bo' peha na aku uk sigam piyatay.”
4 Intōmun bi panambung Tuhan ma panutut si
Eliyas hi'. Uk sambung Tuhan,
“Niya' le' itu pitu' ngibu aa ku bayi kapinan ku,
Aa 'nsa' bayi makasumba ni tau-tau, iya iyōnan
si Baal ian.”
5 Damikkiyan na ma buttihi', niya' le' takapin
bangsa Israil 'nsa' ngalabba min Tuhan, aa isab
tapene' na min lasa na maka min kaase' na ma
sigam.
6 'Nsa' ma sabab niya' kahinangan sigam hap iya
hangkan sigam pene' uk Tuhan, suga' ma sabab
lasa na maka ase' na ma sigam. Bang manusiya'
bayi pene' uk Tuhan ma sawukat niya' hinang na
hap, iya pamene' na 'nsa' min lasa na maka min
kaase' na.
7 Manjari ayi le'? In bangsa Israil itu meha-
meha bang salaingga uk sigam bista bōntōl uk
Tuhan, suga' 'nsa' tapeha uk kahekahan. Suga'
in sasuku tapene' uk Tuhan iya sadja makapeha,
bo' kasehean ian nuwas sadja.
8 Niya' bayi tasulat ma diyōm kitab ma pasalan
manga aa nuwas ian, uk na,
“Pibannōd pikilan sigam uk Tuhan, iya poon
sabab sigam 'nsa' kahati.
Sampay ni kabuttihian 'nsa' sigam makanda'
minsan taga mata,
'Nsa' sigam makake minsan taga tainga.”
9 Niya' isab bayi pamissala uk si Nabi Daud, uk
na,
“Manga aa itu! Bang peen sigam siyaggaw uk
banta sigam waktu pagkakan sigam.

Bang peen sigam hug ni diyōm lowang,
Tungbas kalaatan sigam.
10 Hap le' mata sigam pikaat bo' 'nsa' makanda'
Bo' sigam kabohatan uk tiksa' sampay ni kasaumulan.”

11 Manjari mikilan aku bang ayi iya katudjuhan bangsa Yahudi itu. Magtuwi baha' sigam timanan ma sabab panulak sigam ma si Almasi? 'Nsa' du. Bayi sigam karusa, iya hangkan jari manga aa min bangsa kasehean liyappasan min hukuman dusa, bo' supaya ibōg isab bangsa Yahudi me' mangandōl.
12 Bang bangsa kasehean iya kaniyaan kahapan na ma sabab dusa Yahudi, maka ma sabab kapanayikut Tuhan ma sigam Yahudi, mamarahi kahapan ma bangsa kamemon, bang pabing na bangsa Yahudi ni Tuhan.

Pasal aa 'nsa' Yahudi

13 Kaam saddi min Yahudi iya bissalahan ku na. Aku itu, pagka aku kawakilan uk Tuhan magnasihat ma bangsa saddi min bangsa Yahudi, mehe ma atay ku pagnasihat ku.
14 Iya tuyu' ku subay ibōg pagkahi ku Yahudi me' ma kaam mangandōl ma si Isa bo' supaya niya' sigam kasehean liyappasan min mulka'.
15 Na, pagka maghap na maka Tuhan aa bangsa saddi ma sabab bangsa Yahudi iya labbahan na, salaingga baha' bang sigam Yahudi tiyayima' pabing? Hap du makalandu'. Sali' sigam hantang aa bayi matay, pikallum pabing.

16 Maralil aku ma pasal bangsa Yahudi. Ad-
dat kami Yahudi bang niya' maghinang tina-
pay, killo' dahu daakup min bayi iyaddun bo'
pamuwan ma Tuhan, paltandaan in tinapay
kamemon ian palsukuan Tuhan du. Atawa
kayu, bang gamut na iya pamuwan ma Tuhan,
palsukuan na du sampay senga na.
17 Bangsa kami Israil sali' dalil kayu jaitun
pitomo', bayi ipat pangalloan buwa' na. Maka
kaam bangsa saddi sali' kayu tomoan di na ma
diyōm tawun. Na niya' itu manga senga bayi
siyagpe' min kayu ipat, bo' niya' senga min
kayu tawun pindahan pahi' ni bayi siyagpe' ian,
pisugpat. Manjari kaam 'nsa' Yahudi sali' dalil
senga pindahan. Sugpat na kaam ni paltubuhan
sigam, hati na kabahagian du kaam kahapan
maka kōsōg min sigam.
18 Hangkan du kaam subay 'nsa'
magpalangkaw ma bangsa Yahudi, iya dalil
senga kayu bayi siyagpe'. Ayi pagmalangkaw
bi? Kaam iyu hal senga, maka 'nsa' senga iya
muwan kallum ma gamut. Gamut iya muwan
kallum ma senga.
19 Kalu-kalu uk bi, “Bannal ko' iyu, suga'
sigam ian bayi siyagpe' uk Tuhan supaya niya'
pasugpatan kami.”
20 Aho' isab. Siyagpe' sigam sabab 'nsa' magka-
hagad ma si Isa Almasi, bo' kaam iya paganti'
min sigam ma sabab kahagad bi. Suga' daa iyu
pagmalangkaw bi. Gam peen kaam subay tiyāw,
kalu kaam siyagpe' sali' bayi sigam.
21 Karna' intōmun bi in bangsa Israil, sali'
senga kayu ipat bayi siyagpe' uk Tuhan.

Hangkan katauhan bi iya du kaam siyagpe' du
isab bang libbahan kahagad bi.
22 Na, tapandōga ta minnitu bang salaingga
ase' Tuhan maka bang salaingga isab landu'
na hukuman na bōntōl. Bayi kabingisan na
sigam iya bayi ngalabba min iya, suga' kaam
iya kaasean na sataggōl bi 'nsa' ngalabba min
kahapan na. Bang kaam ganta' ngalabba min
pangandōl bi, iya du kaam siyagpe' du sali' senga
kayu.
23 Maka bangsa Yahudi iya bayi 'nsa' magkaha-
gad ma si Isa Almasi, bang sigam mangandōl ma
iya, pisugpat sigam pabayik ni bayi kamahian
sigam tagna', sabab 'nsa' du hunit ma Tuhan
nugpat salaihi'.
24 Kaam iyu, pagka 'nsa' Yahudi, ibarat senga
kayu bayi siyagpe' min kayu tawun bo' iyampa
pisugpat ni kayu ipat, ni 'nsa' bayi poonan bi.
Hunit ko' hi'. Bo' bangsa Yahudi iya sali' senga
bayi siyagpe' min kayu ipat. Luhay le' bang
sigam pibing ni kayu bayi panagpean ma sigam
tagna' sabab poonan sigam du.

Maase' Tuhan ma bangsa manusiya' kamemon

25 Manga kadauranakan ku, niya' pama' ku
ma kaam bayi pamatau aku uk Tuhan ma
pasal bangsa Israil itu. Baya' aku mahati kaam
supaya kaam 'nsa' mikil di bi in kaam hap min
sigam. Salaitu iya: in bangsa Israil itu bayi
nagga' magkahagad ma si Isa Almasi, suga' 'nsa'
du natas kapanagga' sigam. Bang jukup na
kahekahan aa min bangsa saddi me' ma Tuhan,
me' isab bangsa Israil.

26 Manjari liyappasan isab bangsa Israil
kamemon, sali' bayi siyulat ma diyōm kitab, iya
uk na,
“Paitu du min lahat Siyun iya dakayo' ngalappas,
Piansa' niya' uk na manga laat bayi tahinang uk
panubu' si Ya'kub.
27 Makapaiyu peen aku,” uk na, “kalloan ku dusa
sigam kamemon,
Sali' bayi asal janji' ku ma sigam.”
28 In bangsa Israil itu banta Tuhan du sabab
siyulak uk sigam lapal hap pasal si Isa Almasi,
suga' in kahapan bayi ma sigam pamuwan na ni
bangsa saddi. Suga' 'nsa' du tattap kapanagga'
sigam, sabab intōm uk Tuhan bayi kapamene'
na ma ka'mbo'-mboan sigam, hangkan du sigam
kalasahan na masi.
29 Sabab Tuhan, bang niya' aa bayi tapene' uk na
sampay lidjikian uk na, 'nsa' tōōd pinda in niyat
na.
30 Kaam 'nsa' Yahudi iyu, bayi kaam nulang
kabayaan Tuhan ma waktu palabay ian, lipara
kiasean kaam uk Tuhan buttihi' ma sabab kapan-
ulang bangsa Yahudi ma kabayaan Tuhan.
31 Maka bangsa Yahudi isab ma buttihi' pagka
kaam iya kiasean uk Tuhan, sigam iya masi le'
nulang kabayaan na, suga' kiasean du sigam uk
na ma sosongun sali' du kaase' na ma kaam.
32 Sabab in bangsa manusiya' kamemon, Yahudi
maka 'nsa', katambōlan na uk Tuhan sali' han-
tang pilisu 'nsa' makalappa min panagga' sigam,
bo' supaya tanda' kaase' na ma sosongun.

Pananglit ma Tuhan

33 'Nsa' tapōla'-pōla' kahap Tuhan, kaase' na,
pangatauhan na maka panauhan na. 'Nsa' niya'
min kitabi makahati ma kagaraan na maka ma
kahinangan na.
34 Sali' uk na ma diyōm kitab,
“Sayi makatauhan panauhan Tuhan?
Sayi makapandu' ma iya?
35 Sayi bayi makabuwanan Tuhan ayi-ayi,
Atawa bayi makapautangan iya?”
36 Sabab Tuhan iya magpapanjari ma kamemon,
makapagbaya' ma kamemon. Iya isab taga
patut ma ayi-ayi pipanjari. Sanglitan ta iya ni
kasaumulan. Amin.

12

Hinang makasulut pangatayan Tuhan

1 Manjari manga kadauranakan ku, niya' jun-
jung ku ma kaam pagka landu' kitabi kiasean
uk Tuhan: pamasukuun bi baran bi ni Tuhan,
pangungsurun bi ni iya sataggōl bi 'llum. Ayi-ayi
hinang bi subay ma iya sadja, maka subay maka-
sulut pangatayan na. Bang salaihi' magmaksud
du peen pangahulmat bi ma Tuhan.
2 Daa paningōran bi pakaradjaan iya mawumu
paningōran ma masa buttihi' itu, suga' parulin
bi Tuhan nahu diyōm panauhan bi bo' supaya
pindahan uk na addat-tabiat bi kamemon. Bang
salaihi' kasakupan bi du bang ayi kahandak
Tuhan, kahap na maka kasampulnaan na, bo'
katauhan bi bang ayi makasulut iya.
3 Aku itu bayi kihapan uk Tuhan, biyuwanan
kapatut magnasihat, hangkan uk ku ma kaam

kamemon iyu, daa kaam maglaku-laku in kaam langkaw min bayi pamabōtang ma kaam. Subay kaam mikilan di bi pahap-hap. Bistahun bi tōōd bang ayi bayi pamatulun Tuhan ma kaam kaniya-kaniya, sabab min pangandōl bi.

4 Dalilun bi baran manusiya'. Baran ta itu dakayo' du, bo' ginisan pagdayaw na. Ginisan isab kahinangan na pagdayaw dakayo' maka dakayo'.

5 Salaihi' du isab ma kitabi magpangandōl ma si Isa. Minsan kitabi heka sali' kitabi dakayo' baran tibuuk sabab suku' kitabi kamemon ma si Isa Almasi. Magsugpat kitabi dangan maka dangan minsan magbidda' kahinangan tabi, sali' du pagdayaw baran.

6 Kabuwanan kitabi kapandayan ginisan ma sabab lasa maka ase' Tuhan, saddi ni dangan ni dangan. Maka kapandayan itu subay giyuna pahap-hap, pipagtōngōd maka pangandōl tabi. Bang aa kabuwanan kapandayan magpaluwas bissala min Tuhan, subay paluwas na tōōd.

7 Bang aa kabuwanan kapandayan nabangan pagkahi na, subay tabangan na tōōd. Bang kapandayan magpandu', subay mandu' tōōd.

8 Bang kapandayan magpahōgōt pangatayan sehe' bi, subay magpahōgōt tōōd. Bang aa nulung ma sukkal kasehean, subay ihilas panulung na. Bang aa biyuwanan kapatut magnakura', subay tiyuyu' uk na magpalangngan ayi-ayi. Bang aa biyuwanan kapandayan malihala' aa kasigpitan, subay tōōd magbe' maka kōg-baya' na.

9 Iya lasa bi ma sehe' bi subay min diyōm pan-

gatayan. Kabansihin bi ayi-ayi laat, pahalgaun
marimay atay bi ayi-ayi hap.
10 Subay kaam maglasa-liyasahi tōōd sali'
magdanakan sabab magdanakan du kaam ma
diyōman si Isa Almasi. Mag-addat-iyaddat kaam
min diyōm atay.
11 Si Panghu' Isa iya paghinangan bi hangkan
kaam subay 'nsa' lisuan, subay tuyu' sadja ma
ayi-ayi pamahinang ma kaam.
12 Subay kaam magkōg-kōgan sadja sabab
niya' pangahōwatan bi min Tuhan. Bang kaam
tawwa' sukkal sandalin bi sadja, maka daa kaam
pahali ngamu'-ngamu' ni Tuhan.
13 Buwanin bi pagkahi bi suku' Tuhan bang
kasigpitan, hulmatun bi isab sasuku pahapit ni
luma' bi.
14 Bang niya' ngalaat kaam, amuin bi sigam
kahapan ni Tuhan. Daa sigam suknaan bi.
15 Me'-me' kaam magkōg bang niya' sehe' bi
magkōg, me'-me' isab kaam magtangis bang
niya' sehe' bi ganta' magtangis.
16 Subay kaam magkanyagōn ma manga sehe'
bi kamemon sali'-sali'. Daa kaam langkaw bohan
bi; daa kaam iya' magbagay maka aa deyo'. Daa
kaam maglaku-laku in pangatauhan bi lōm.
17 Bang niya' ngahinang laat ma kaam, daa
tungbasin bi maka laat. Ayi-ayi bista bōntōl uk
manusiya' kamemon iya na hi' subay tuyuun bi.
18 Manuyu' kaam magsulut maka aa kamemon.
Bang niya' ganta' pagsaggaan subay 'nsa' kaam
iya mo sagga' bang niya' dapat bi.
19 Manga bagay, daa tōōd kaam muli bang
kaam liyaat. Pasarin bi sigam piyuli uk mulka'

Tuhan. Intōmun bi bayi tasulat ma diyōm kitab,
iya uk na,
“Aku na muli, aku na nungbas, uk Tuhan.”
20 Hap bang be' bi panohoan itu hi', iya bayi
tasulat isab ma kitab. Uk na,
“Bang niya' banta bi giyōtas, pakanun bi.
Bang iya toho' kallong, painumun bi,
Sabab bang salaihi' lasa bi takkahan du iya
susun.”
21 Bang kaam ganta' liyaat, daa puliun bi laat.
Hapun bi aa manga laat ian bo' taraōg laat na
sabab min kahap bi.

13

Subay be' ta ma manga aa ngantan pagparinta

1 Manjari in kitabi manusiya' kamemon subay
me' ma manga aa ngantan pagparinta ma diyōm
paglahat tabi sabab 'nsa' niya' kabuwanan kap-
atut bang 'nsa' min kahandak Tuhan. Min pag-
baya' Tuhan du hangkan manga aa ngantanan
pagparinta.
2 Sasuku nagga' ma aa ngantanan pagparinta,
sali' du iya nagga' Tuhan maka pagbaya' na,
gana-gana iya tawwa' hukuman.
3 Bang aa maghinang hap 'nsa' du tiyāw ma
parinta. Suga' bang aa maghinang kalaatan
iya tiyāw. Bang kaam iya 'nsa' baya' tiyāw
ma aa magparinta subay hap sadja hinang bi.
Siyanglitan du kaam uk na,
4 sabab sosohoan Tuhan du, pibōtang maghi-
nang kahapan ma pasalan bi. Suga' bang
kaam ganta' maghinang kalaatan patut du isab
kaam tiyāw, sabab aa ian taga kapatut minsana'

ma kaam. Sosohoan Tuhan du iya, wajib iya
minsana' ma sasuku maghihinang laat.
5 Hangkan na kaam subay ngalilla' sadja ma
sigam ngantan pagparinta, ma sabab tiyāw bin-
sana'. Kaisa hi', maka ma sabab katauhan bi ma
diyōm pangatayan bi bang ayi subay hinang bi.
6 Iya na hi' sababan na iya hangkan kaam
subay mayad sukay parinta, sabab sosohoan
Tuhan du manga aa ian pagka maghinang ma
parinta.
7 Hangkan na kaam subay mayad ni sigam,
pila-pila iya katōngōran na, ayi na tōngōd ni
usaha bi, ayi aa tōngōd ni baran bi. Pag-addatin
bi sigam kamemon bang niya' kawasa sigam
patut pig-addatan. Pagmahaltabatin bi bang
patut pigmahaltabatan.

Subay kita maglasa-liyasahi

8 Bang niya' utang bi bayaran bi bang taabut
na tanggu na. Daa pataggōlun bi bayad na. Iya
sadja subay pataggōlun bi paglasa ma pagkahi
bi. Bang kaam lasa ma pagkahi bi tatuman uk bi
sara' bayi tasulat si Musa.
9 Salaitu iya panohoan na: “Wajib kaam daa
magjina. Wajib kaam daa mapatay aa, daa
nangkaw, daa nganapsuhan alta' aa.” Na in
manga panohoan bayi tabissala ku hi', sam-
pay panohoan 'nsa' bayi tasabbut ku, tabo du
ma diyōm panohoan dakayo' itu, iya uk na,
“Kalasahin bi pagkahi bi sali' uk bi lasa ma baran
bi.”
10 Hatulan na, sasuku lasa ma pagkahi na 'nsa'
tōōd baya' ngalaat iya. Hangkan na, bang kitabi

lasahan pagkahi ta manusiya', tatuman uk tabi
sara' Tuhan maka panohoan na kamemon.
11 Subay hinang bi ian hi', sabab katauhan
bi song na waktu pabing si Isa. Tagna' kitabi
mangandōl ma iya bayi lawak le' waktu kapinda
tabi min dunya itu ni sulga', suga' ma buttihi'
darayi' na. In kitabi sali' hantang aa bayi
magtuwihan, suga' bati' na kitabi.
12 Song palabay kalindōman, iya dalil na masa
pangandusa. Pote' na sōbangan, hangkan subay
labbahan ta kahinangan laat, iya hinang ma
diyōm kalindōman. Subay kita sakap nagga'
kalaatan, sali' ibarat sundalu magsakap.
13 Kawul ta maka piil ta subay hap, subay
tōp ma aa pabōtang ma diyōm kasawahan.
Hangkan daa subay maglingōg paglami-lami,
daa kita maglango-lango, daa magbais, daa
magkasabulan. Daa kita magsagga'-sagga', daa
isab maglindi-lindi.
14 Hap le' sangōnan bi ma kaam kawul maka
piil si Isa Almasi Panghu' tabi. Daa tōōd kan-
nalun bi napsu baran bi bang salaingga karul bi.

14

*Pagkahi ta mangandōl ma si Isa subay 'nsa'
siyaway uk ta*

1 Niya' itu pamandu' ku kaam ma pasal aa
'nsa' le' kōsōg pangandōl na ma si Isa. Bagayun
bi iya daa iya bohun bi magjawab ma sawukat
niya' pamikil na saddi pasal iya patut maghinang
maka 'nsa' patut maghinang.

2 Sali' sawupama ma pagkakan, niya' aa
dakayo' makahalal pagkakan ayi-ayi sabab hōgōt
pangandōl na ma si Isa Almasi. Bo' aa dakayo',
pagka 'nsa' le' hōgōt pangandōl na, subay saluy
sadja iya paglawuk na.
3 Na, iya aa makahalal kiyakan kaginis-ginisan
subay 'nsa' ngudju' ma aa dakayo' iya 'nsa'
makahalal. Damikkiyan na aa mangan saluy
sadja, subay 'nsa' naway aa dakayo' ma sawukat
tahalal na ayi-ayi. Sabab tiyayima' du aa ian uk
Tuhan.
4 'Nsa' niya' kapatut bi naway aa dakayo' bang
'nsa' kaam iya pamean na. Nakura' na sadja
iya taga kapatut mahallingan hinang aa ian hap
maka laat. Suga' 'nsa' du iya tabo ni laat sabab
tiyabang iya uk si Panghu' Isa, bo' hap sadja
katudjuhan na.

5 Bang takdil ni 'llaw, bang ma kasehean
niya' 'llaw labi halga' subay miyulliya, bo' ma
kasehean sali' du 'llaw kamemon. Kaam iyu, ayi-
ayi pamikil bi pasal manga 'llaw subay 'nsa' na
magduwa-duwa.
6 Sayi-sayi ngamulliya 'llaw, Tuhan iya mehe
ma atay na mahaldika' na. Sayi-sayi ngaha-
lal kiyakan ayi-ayi, Tuhan iya mahaldika' na
sabab Tuhan iya pagsukulan na bang mangan.
Damikkiyan na isab, sayi-sayi mene' pagkakan
na, Tuhan du isab mahaldika' na sampay pag-
sukulan na.
7 Ma kallum ta maka ma kamatay ta, 'nsa'
baran ta sadja iya pagkanyagōnan ta.
8 Sataggōl kita 'llum si Panghu' Isa iya subay
isbat ta. Damikkiyan na isab bang taabut

kamatay ta, sabab suku' na du kita ma kallum
ta maka ma kamatay ta.
9 Iya na itu sabab na hangkan si Almasi bayi
matay sampay 'llum pabing min kamatay na, bo'
supaya iya pagpanghuan uk manga aa suku' na,
sasuku 'llum, sasuku bayi magpatayan.
10 Iya hangkan kaam subay 'nsa' naway atawa
ngudju' danakan bi sabab makapagharap du
kitabi kamemon ni Tuhan ma 'llaw damuwi bo'
hiyukum uk na.
11 Tasulat bissala Tuhan itu ma diyōm kitab:
“Tantu na tōōd,” uk Tuhan, “in bissala ku itu
bannal sadja.
In manusiya' kamemon pasujud du ni aku
Magsabannal du sigam kamemon in aku itu asal
Tuhan.”
12 Manjari in kitabi kamemon subay magpamat-
tan ni Tuhan ma sosongun pasal ayi-ayi bayi
hinang tabi ma dunya.

Daa parusahun bi sehe' bi

13 Hangkan du kitabi subay pahali magsaway
dangan ni dangan. Hap le' kitabi daa na
magniyat ngahinang ayi-ayi bang hinang ian mo
ni dakayo' danakan ta magdusa.
14 Aku itu, pagka parakayo' na aku ma
si Panghu' Isa, katauhan ku tōōd 'nsa' niya'
pagkakan haram min kaasal na. Suga' ma sehe'
ta dakayo', bang niya' ginis pagkakan haram du
ma pangannal na, 'nsa' tōōd takakan na.
15 Na, bang danakan nu ganta' susa ma sabab
kau iya tanda' na mangan ayi-ayi, bo' kiyakan
bi ian haram ma pangannal na, sali' 'nsa' niya'
lasa bi ma iya. Subay kau 'nsa' mangan hi' bang

mo danakan nu ni kalaatan, sabab bayi matay si
Almasi ma sababan na ian.
16 Bang ma kau hap du pagkakan nu, suga' 'nsa'
hap bang bissalahan laat uk kasehean.
17 Pagka kitabi ma diyōman pagparinta Tuhan,
'nsa' du halgaan ma kitabi ma atay pagkakan
tabi atawa pag-inum tabi. Iya subay labi halgaan
kahinangan ta bōntōl, maka kasannangan pan-
gatayan iya takallo' tabi min kapagsulut ta maka
pagkahi ta. Subay mehe isab ma diyōm atay tabi
iya kakōgan pamuwan uk Nyawa Sutsi.
18 Jari bang salaihi' paghinang tabi tudju ni si
Almasi kasulutan du Tuhan ma kitabi, maka pig-
addatan kitabi uk pagkahi tabi manusiya'.
19 Hangkan na subay tuyuan tabi addat-tabiat
hap bo' kitabi magsulut maka pagkahi ta, maka
bo' pasong isab kahap addat-tabiat tabi dangan
ni dangan.
20 Daa pakaatun bi hinang Tuhan ma diyōm
pangatayan pagkahi bi ma sawukat magbidda'
addat bi pasal pagkakan. Tahalal asal pagkakan
kamemon, suga' sā' kaam bang kaam mangan
ayi-ayi, bo' kaam tanda' uk dakayo' pagkahi bi
bo' minnihi' na iya ngahinang dusa.
21 Hap le' kita parōhōng mangan susumbayan,
atawa nginum alak, atawa ngahinang ayi-ayi,
bang ian hi' tahinang sabab na tabo danakan ta
ngandusa.
22 Manjari sayi-sayi hōgōt pamikil pasal itu hi'
subay 'nsa' iya ma' sabab kaam maka Tuhan iya
makatauhan itu hi'. Niya' kasannangan bi bang
kaam nganiyat ngahinang ayi-ayi, bo' 'nsa' niya'
dusa tananam bi ma hinang bi ian.

23 Suga' bang niya' magduwa-duwa pikilan na
ma pasal pagkakan na, katakkahan iya dusa uk
Tuhan mangan salaihi', sabab hinang na 'nsa'
magtawwa' maka pangandōl na. Minsan ayi-
ayi hinang ta, bang magduwa-duwa le' pikilan ta
hap atawa laat, taga dusa kita maghinang salaihi'
sabab 'nsa' min pangandōl ta.

15

Panabang ma danakan tabi

1 Kitabi kōsōg pangandōl tabi ma Tuhan subay
nabang ma pagkahi tabi kasehean, iya 'nsa'
le' hōgōt pangandōl na. Subay tanggung tabi
kalammahan sigam. Subay 'nsa' baran ta iya
sulut tabi,
2 suga' danakan tabi mean si Isa Almasi,
pahap kahalan na bo' supaya pasong pahōgōt
pangandōl na.
3 Si Almasi iya pangikutan tabi sabab 'nsa' iya
bayi ngandulan di na. Tumlang bayi tasulat ma
diyōm kitab, iya uk na hi',
“Kau, Tuhan pihalling-hallingan laat,
Bo' aku iya takkahan paghallingan sigam.”
4 Ayi-ayi ma diyōm kitab bayi pisulat uk Tuhan
ma awwal jaman pangalloan tabi pamintangan,
bo' supaya hōgōt iman tabi, sampay kita nandal
ma diyōm katiksaan. Minnihi' kitabi ngahōwat
liyappasan.
5 Tuhan iya masandal maka mahōgōt iman tabi.
Mura-murahan, bang peen kaam tiyabang uk na
magdakayo' pikilan sabu bi ningōd ma si Isa
Almasi,

6 bo' mag-uyun kaam mudji Tuhan, iya 'Mma' si
Panghu' Isa Almasi.

Bangsa aa saddi min Yahudi pikehan lapal hap

7 Manjari, iya aa kasehean mangandōl ma si
Almasi subay tayimaun bi pagdanakan bi tōōd,
sali' bayi panayima' ma kaam uk si Almasi.
Tapudji Tuhan bang salaihi' pangaku bi.
8 Baan ta kaam pasal si Almasi, bayi iya paitu
ni dunya nabangan bangsa Yahudi bo' supaya
tasayu uk sigam in Tuhan kapangandōlan du, bo'
supaya tuman bayi janji' na ma pangkat kami,
9 maka supaya isab manga bangsa saddi min
Yahudi tabe' mudji ni Tuhan ma sabab ase' na
ma sigam. Sali' du bayi siyulat ma diyōm kitab,
iya uk na,
"Magsukul aku ni kau, Tuhan, ma diyōman
manga aa 'nsa' Yahudi,
Magkalang aku kalangan pamudji ku ōn nu."
10 Maka niya' le' ayat kitab salaitu:
"Kaam kabangsa-bangsahan, saddi min bangsa
Yahudi,
Dayi' kaam magkōg sama-sama maka bangsa
tapene' isab uk Tuhan itu."
11 Maka ayat itu le':
"Sanglitan bi Tuhan, kaam kamemon saddi min
Yahudi;
Pudjihun bi iya, kaam sabarang bangsa."
12 Niya' isab bayi siyulat uk si Nabi Isaya pasal si
Almasi. Uk na:
"Niya' ian tubu' si Jesse ('mma' si Daud) palahil
ni dunya,
Magbabaya' du iya ma bangsa 'nsa' Yahudi,

Bo' iya iya pangahōwatan sigam.”

13 Mura-murahan, bang peen kaam biyuwanan
kakōgan maka kasannangan diyōm pangatayan
min Tuhan, iya poonan pangahōwatan bi, pagka
kaam mangandōl peen ma iya. Bo' labi-labihan
pangahōwat bi ma sabab kawasa min Nyawa
Sutsi.

Iya poon si Paul tawakkal nulat

14 Manga kadauranakan ku, 'nsa' du niya'
hawal-hawal ku ma sababan bi. Tatantu ku
in kaam hap kasuddahan bi, mehe isab pan-
gatauhan bi, patut kaam magpandu'-panduan di
bi.
15 Suga' niya' subay pamaintōm ku ma kaam,
iya poon sabab aku tawakkal mabo sulat itu.
'Nsa' niya' duwa-duwa ku nulatan kaam sabab
wakil du aku min Tuhan.
16 Maghinang aku ma si Isa Almasi ma pasalan
manga bangsa saddi min Yahudi. Sali' aku imam
magnasihat lapal Tuhan hap, bo' supaya niya'
bangsa saddi mangandōl. Ungsuran ku sigam ni
Tuhan dalil pangungsud ni iya. Kasulutan du iya
ma sigam, sabab tasutsi na diyōm pangatayan
sigam uk Nyawa Sutsi.
17 Na, 'nsa' aku iya' magbissala pasal bayi
hinang ku ma Tuhan pagka parakayo' na aku ni
si Isa Almasi.
18 Makatawakkal aku missala sadja pasal pana-
bang si Almasi ma aku, iya hangkan tabo ku
manga bangsa saddi me' ma Tuhan. Magkaha-
gad sigam pagtake sigam pagnasihat ku, maka
tanda' sigam kahinangan ku.

19 In hinang hi' min kawasa Nyawa Sutsi iya pi-
latun ma aku uk Tuhan iya hangkan tahinang ku
manga paltandaan maka hinang kainu-inuhan
aa. Manjari patanyag ku tōōd lapal hap pasal
si Isa Almasi maglatag kalahatan, tiyagnaan min
Awrusalam sampay taabut lahat Ilirikum.
20 Min tagna' kapagnasihat ku iya tuyu' ku
subay pignasihat lapal hap itu ma lahat 'nsa' bayi
kapakehan pasal si Almasi, sabab 'nsa' aku baya'
pasunu' sadja ngahinang iya bayi tahinang uk aa
saddi dahu min aku.
21 Kabayaan ku subay tuman sulat kitab itu, iya
uk na,
“Manga aa 'nsa' bayi pitau ma pasalan na,
makatau du ma sosongun.
Maka aa 'nsa' bayi makake, damikkiyan na du
isab makahati du.”

Gara' si Paul palanjal ni daira Roma

22 Hangkan na aku bayi makataggōl paiyu ni
kaam, sabab hinang ku itu ngalatag kalahatan
hi' subay puwas dahu.
23 Pagka tammat na hinang ku ma jadjahan
itu maka ma sabab taggōl aku baya' patibaw ni
kaam,
24 maggara' na aku paiyu bang aku tulak tudju
ni lahat Kastila', hati na baya' aku pahapit ni
kaam dahu mag'nda' maka kaam. Baya' isab
aku katabangan bi, bang aku song pauntas ni
pagtulakan ku hi'. Subay na hap katibaw ku ma
kaam bo' iyampa aku mangngan.
25 Suga' niya' le' gawi ku dahu. Tiya' aku pahi'
ni Awrusalam mohan tulung ni manga aa suku'
si Isa ma hi'.

26 Sabab manga pagtipunan manga jamaa si
Isa maglahat ma katilibut lahat Makidunya maka
Akaya itu bayi nipun sin panulung sigam manga
aa miskin ma diyōm manga aa suku' Tuhan iya
maglahat ma Awrusalam.
27 Min kabayaan sigam du. Patut du isab sigam
nabang ma bangsa Yahudi, sabab Yahudi iya bayi
poon sabab na hangkan sigam 'nsa' Yahudi bayi
pikehan lapal min Tuhan. Hangkan na patut
bang mahampit manga Yahudi min ayi-ayi bayi
pangalidjiki' ma sigam.
28 Manjari bang tangbus gawi ku hi', hati
na bayi na bang kabohan ku na ni sigam sin
kamemon bayi piyabo ma aku, pauntas aku
tudju ni lahat Kastila' bo' pahapit du ni kaam.
29 Katauhan ku isab, pagtakka ku ni kaam,
bohan ta kaam lidjiki' mehe min si Almasi, iya
'nsa' magkulang.

30 Manga kadauranakan ku, pagka kitabi lasa
ma si Isa Almasi Panghu' tabi maka maglasa-
lasa kitabi min lasa Nyawa Tuhan, hangkan aku
ngamu' junjung itu ni kaam. Beun bi aku amuin
bi aku tabang ni Tuhan.
31 Sambahayangun bi aku bo' aku 'nsa' inay
uk manga aa 'nsa' magkahagad ma si Isa, iya
ma lahat Yahudiya hi'. Amuin bi isab aku
kahapan pasal tulung iya bo ku pay'an, bang
peen tiyayima' min diyōm pangatayan uk manga
aa suku' Tuhan may'an.
32 Manjari itu bang kabayaan Tuhan, pasam-
pay du aku ni kaam maka kakōgan ku mehe. Bo'
hap palasahan ku mag'nda' maka kaam.

33 Na, mura-murahan, bang peen kaam bine'
uk Tuhan kamemon, iya poonan kasannangan.
Amin.

16

Pangintōm si Paul ma manga bagay na

1 Baya' aku matau ni kaam dakayo' danakan
tabi danda itu. Ōn na si Pebe, aa magtatabang
ma pagtipunan manga jamaa si Isa ma lahat
Kengkereya.
2 Niya' gawi na paiyu ni Roma. Subay hap
uk bi ngahulmat iya bang takka paiyu, pagka si
Isa Almasi iya Panghu' bi sali'-sali' maka suku'
Tuhan du kaam. Subay iya tabang bi ma ayi-ayi
kalagihan na, sabab heka aa bayi tatabang uk na,
sampay isab aku.
3 Mabo aku minsan laa lapal kabtangan ku ni
di si Akila maka si Pirisila iyu, aa maglakibini
bayi sehe' ku maghinang ma si Isa Almasi.
4 Bayi sigam arak matay ma sababan ku waktu
aku bayi ma diyōm kapiligduhan, hangkan na
mehe pagsukulan ku ma sigam. 'Nsa' aku
sadja iya magsukul, sampay manga jamaa si Isa
kamemon min bangsa saddi, iya magtipun ma
kalahat-lahatan iyu.
5 Pabo ku isab lapal kabtangan ku ma manga
jamaa si Isa magtipun ma luma' sigam.

Iya du isab pabohan ku minsan laa bissala ku
ma si Epeneto, bagay ku kalasahan ku. Dahu asal
iya min kamemon bayi mangandōl ma si Almasi
ma kalohahan lahat Asiya.

6 Maka si Mariyam, iya kōsōg maghinang ma
pasalan bi.
7 Si Andaronik maka si Juniyas, pagkahi ku
Yahudi bayi sehe' ku ma diyōm jil. Bantug sigam
bang takdil ni manga aa kawakilan si Isa, dahu
sigam min aku bayi mangandōl ma si Isa.
8 Pabo ku isab bissala ku ni si Ampiliyat, bagay
ku kalasahan ku ma diyōman si Panghu' Isa,
9 maka si Urbanu, sehe' tabi maghinang ma si
Almasi, maka si Istakis bagay ku kalasahan ku.
10 Si Apelles isab, bayi na iya kasulayan in
pame' na ma si Almasi hōgōt du. Sigam ma
ōkōman si Aristobol,
11 maka si Herodiyun, pagkahi ku Yahudi,
maka sigam mangandōl ma si Panghu' Isa min
ōkōman si Narkissu.
12 Damikkiyan na di si Tiripe na maka si Tiri-
posa, danda maghinang ma si Panghu' Isa, maka
bagay ku si Persis, danda kilasahan barakat uk
na maghulas-sangsa' tōōd maghinang ni Panghu'
tabi. Mabo isab aku minsan laa bissala ku ni
sigam.
13 Si Rupus isab, aa umbul satu bang hinang
ni Panghu' ta, maka ina' si Rupus hi'. Bayi iya
ngipat aku sali' du ina' ku,
14 di si Asingkirit, si Pelegon, si Hermes, si
Patarobas, si Hermas maka manga sehe' sigam
mangandōl ma si Isa,
15 di si Pilologo maka si Juliya isab, si Nereyo
maka danakan na danda, si Olimpas isab maka
aa suku' Tuhan kamemon iya dansehean maka
sigam. Pabo ku bissala ku ni sigam iyu
kamemon.

16 Bang kaam magbak subay kaam magsiyum
tanda' paglasa bi. Kamemon manga jamaa si
Almasi iya magtipun-tipun ma itu mabo bissala
ni kaam.

Pandu' Katapusan

17 Manga kadauranakan ku, niya' junjung ku
ni kaam. Halliun bi manga aa managga' pandu'
bayi pamandu' kaam pasal si Isa Almasi. Manga
aa iyu baya' magpasagga' kaam bo' kaam bahagi'
paruwa, maka baya' isab mo kaam papinda min
pangandōl bi ni si Isa. Tangkisin bi manga aa
ian.
18 Sabab bang aa maghinang salaihi' 'nsa'
Panghu' tabi si Isa iya paghinangan sigam, suga'
baran sigam iya diyulan. Diyupang uk sigam
manga aa kulang panghati na, iyalli uk sigam bo'
supaya tabo iyakkalan uk sigam.
19 In kaam iyu bantug ma sabab kahōgōt pame'
bi ma si Almasi, hangkan na aku kiyōgan ma
sabab bi. Kabayaan ku ma kaam subay lōm
pamikil bi pasal ayi-ayi makahap, suga' sasuku
makalaat subay 'nsa' niya' ma pamikil bi.
20 Manjari Tuhan, iya poonan kasannangan
pangatayan tabi, song du makaatan nakura'
sayitan ni deyo' pat nayi' tabi.

Mura-murahan bang peen kaam biyuwanan
tatabangan uk si Isa, Panghu' tabi.

21 Si Timuti, sehe' ku maghinang ma Tuhan
itu, mabo minsan laa bissala na ni kaam.
Damikkiyan du isab di si Lukiyus itu maka si
Jason, maka si Susipatil, pagkahi ku bangsa
Yahudi.

22 Niya' pibōtang ni sulat itu uk si Teltiyu, iya
aa bayi kawakilan ku nulat bissala ku itu. Mabo
iya bissala ni kaam, sabab Almasihin kaam sali'-
sali'.
23 Si Gayus, iya dapu luma' paōkōman ku
itu, maka luma' na pagtipunan manga jamaa si
Isa, mabo isab minsan laa bissala na ni kaam.
Damikkiyan na isab si Erastus, aa ngantan alta'
parinta ma daira itu, maka danakan tabi si
Kuwartu.
24 (Mura-murahan, bang peen kaam
biyuwanan tatabangan uk si Isa Almasi, Panghu'
tabi. Amin.)

Pamudji si Paul ma Tuhan

25-26 Pudji tabi Tuhan. Taga kawasa iya
mahōgōt pangandōl bi, basta bine' lapal hap bayi
pagnasihat ku pasal si Isa Almasi. In lapal hap
itu 'nsa' bayi katauhan manusiya' pasal iya ka-
garaan Tuhan bayi tiyapukan min sigam sataggōl
min awwal masa hi', suga' buttihi' pimahalayak
na ni aa kamemon ma sabab panohoan Tuhan,
iya tattap 'llum. Bayi pisulat uk na lapal na
ma kanabi-nabihan, pamahati ma bangsa aa
kamemon ma diyōm dunya bo' supaya sigam
magkahagad sampay me' ma Tuhan.
27 Pudji tabi Tuhan, iya dakayo'-kayo' tubus
ma pangatauhan. Pudji tabi iya sampay ni
kasaumulan, pagka si Isa Almasi iya ōnan tabi.
Amin.

Wassalam

Kitab Injil

Sama, Pangutaran: Kitab Injil (New Testament)

copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sama, Pangutaran)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
2151cb29-f3ad-5b77-a81f-9337cdca0c86